

Déli Hírlap

A hánsági magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
 vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
TIMIȘOARA
 I, Brătianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvánartásában történt bejegyzés száma: 83 (Doa No. 934/1938.) Telefon: 28-10.
Dr. VARNAY ELEMER
 felelős szerkesztő.

Gazdasági világproblémák

A nyárutó ugyan még ránk szórja bágyadt napsugarait, de nemsokára búcsúzik ez az évzárak is és csakhamar beköszönt az annyira rettegett tél. Idén különös aggodalommal számolgatjuk a napokat, mert kétségtelen, hogy különös megpróbáltatásokban lesz részünk, megpróbáltatásokban, amelyek végzetterhesek lehetnek, ha a tavalyi télhez hasonlatosan benyulik esetleg még a tavaszba is az év legridegebb évszaka. Még egy hasonló ilyen telet nem tudna elviselni a világ, amely gazdaságilag máris a fagy és dermedtség állapotában van. Az elmúlt nagy világháborúban jobb volt a helyzet, mint most. Csak a harcterekeken folytak akkor a küzdelmek, a frontok mögött nyugodtan folyt a földművelés munkája. Viszont a semleges államok területén a legelénkebb árucseré volt és ez lehetővé tette, hogy minden ország kielégítse legalább is feltétlenül igényeit.

Most azonban más a helyzet. A légi harcok a hadviselő államok területén nagyon megnehezítette a mezői munkálatokat, viszont a küzdelmek legújabb fázisa igazolja a mostani háború folytatásához fűződő legnaajmeresztőbb elképzeléseket. A gyújtó bombák felgyújtják az erdőket, a lábán álló termést, szénaboglyákat, magtárakat, a városok ellen intézett légitámadások pedig elvágják az ipar és kereskedelem legfontosabb életereit. Semleges államok viszont a régi értelemben már nincsenek. Hiány van élelmiszerben, hiány van mindenben ott is, ahol nem viselnek háborút. Ma már az egész világ gazdasági ellefőrsz alatt áll. A legtöbb állam nemcsak a termelést, hanem az elosztást is ellenőrizni kényserül.

Ilyen gazdasági körülmények közepette várjuk a telet, amely rohamlépésekkel közeleg, a telet, amely a forgalom és a szállítás akadályai révén még a megieő javak szétosztását is megnehezíti. Egyetlen reményünk a béke volt. De ha nem dől el néhány hét alatt a nagy küzdelem sorsa, úgy még sokáig dörögni fognak a fegyverek. Kiengesztelődést már nem remélhetünk. Egyre növekvőbb lesz a kétségbeesett elszántság, hogy most már a végsőkik kell harcolni, most már csak az ellenség végleges legyőzése hozhatja meg a döntést. Ez a gondolat lett urrá egyaránt politikában és harcterekeken, ez a szándék sürgeti olyan irgalmatlan harcmodor alkalmazását, amelynek nem találjuk mását sehol sem és sohasem, hiába forgatjuk a történelem lapjait. Mindaz, amit Wells az eljövő háborúról írott könyvében megjósolt, most megdöbbentő valóság lett.

Afrikában, Ázsiában is háborúk dúlnak, az amerikai kontinens volt az egyedüli, amely még a békegazdaság alapján állott. De most már ez a világrész is egyre gyorsabb ütemben hadi gazdaságra alakul át. Napról-napra nagyobb összegeket szájat ki felszerelési célokra, költségvetése napról-napra szavaz meg póthiteleket erre a célra a törvényhozás mindkét háza. Már pedig eme előkészületek, a felgyújtott löszeralományok, a mozgósítások költségei, a szüntelen katonai készenléttel járó kiadások ott is a polgári életnivó süllyedését idézik elő. Ott is a mindennapi életnek kell nélkülözni azokat a mérhetetlenül nagy összegeket, amelyeket ezek a folyton fokozódó hadi célkitűzések emylenek.

Tehát ma már mind az öt világrész a hadi gazdaság állapotában van. Olyan jelenség ez, amelyet még sohasem észlelhettünk, bármilyen méretekben is folytat eddig hatalmas nagy háborúk. Így a gazdasági tanulságok is olyanok lesznek, amelyeket még sohasem tapasztalt az

emberiség. Egy emberiség, amely egészében nélkülözni kénytelen a békegazdaságot és minden vagyonát, sőt messzi eljövendő nemzedékek javait is a hadigazdaság kiépítésére áldozza fel. Hogy mik lesznek ezek a keserű tanulságok,

azokat teljes egészükben még halvány arányokban sem lehet átlátni. Egy azonban bizonyos, határtalan sok megpróbáltatást kell majd elviselni, amíg ismét visszaépül a békegazdaság aranykora.

Újabb olasz előnyomulás Egyiptomban

Válság jelei mutatkoznak az egyiptomi angol hadseregben

Olaszország arra kényszerült, hogy haditevékenységét kezdjen Egyiptomban, tekintettel arra, hogy Anglia Egyiptom felségjogainak megsértésével ezt az államot Olaszország ellen katonai ténykedés támaszpontjául használta fel.

Az olasz akció kizárólag az angolok ellen irányul és abban a mértékben, ahogy az angolok katonai ereje Egyiptomban csökken, úgy erősödik meg Egyiptom mint állam. (Rador.)

Az angolok adták hírül a világnak az olasz győzelmet

Berlinből jelenti a DNB: Sollumnak az olasz csapatok által való elfoglalása megnyitotta az utat Egyiptom felé, bár az angol propaganda igyekszik ennek jelentőségét a minimumra csökkenteni. A német lapok kiemelik az olaszok sikereit, amelyek akkor következtek be, amikor az olasz gyarmatügyi miniszter éppen a Német Birodalom fővárosában ismerteti Olaszország áldásos gyarmatosító politikáját és az eddig elért nagy eredményeket. A Völkischer Beobachter azt írja, hogy Sollum elfoglalását maguk az angolok jelentették be a világnak. Ez a bejelentés ugyanolyan körülmények között és ugyanolyan megfogalmazásban látott napvilágot, mint annak idején „London, norvégiai, lengyelországi és flandriai győzelmek”. Ha Sollum elfoglalása angol sikert jelent, akkor egy nap arra ébredünk, hogy az angol nagyvezérkar a következő hivatalos közleményt röpti világgá:

„Úgy hisszük, bátran állítható, hogy az elvesztés veszteségei olyan súlyosak, hogy egyáltalán nem állanak arányban egy szigetnek az elfoglalásával, amely egyébként is nem bir hadászati jelentőséggel”.

A sziget alatt a német lap természetesen az angol szigetországot, tehát magát Angliát érti.

ELSŐIZBEN TALÁLKOZTAK AZ ANGOLOK AZ OLASZOKKAL

Berlinből jelentik: Német katonai szakértők megállapítják, hogy az angolok hétfőn találkoztak elsőizben szemtől-szembe az olasz csapatokkal a háború megkezdése óta.

Ugyanakkor megállapítják a német katonai szakértők, hogy most már Amerikában is el kell ismerni, hogy az angol legyőzelem nem tud megbirkozni a német repülőek lendületével, akik a Londont körülzáró légkörb-tömböt játszi könnyedséggel szétörték. Vasárnap egyébként, mint azt most már hivatalos német helyen leszögezik, Londonban hat ízben volt légiiradó 24 óra leforgása alatt. (Rador.)

Megkezdődött Egyiptom felszabadítása

Rómából jelentik: A Stefani diplomáciai szerkesztője azt írja, hogy az olasz csapatoknak nem az a célja, hogy Egyiptom függetlenségét megsemmisítsék, csupán

fel akarják szabadítani egyiptomot az angol kényszeruralom alól.

Olaszország együtt akar működni Egyiptommal és ezért Egyiptom népe csak halás lehet a Duce-nak és a fasiszta Olaszországnak.

Ami az egyiptomi határátlépést illeti, a korenaikai frontszakaszon a most beérkezett jelentésekből megállapítható, hogy az angolok Kényából, Britszómáli megmaradt részéből, Palesztinából és Újzelandból vontak össze itt csapategységeket és ha ezt a nagyon megerősített angol vé-

delmi vonalat mégis át kellett adni Sollumnál: bebizonyítja, hogy az olaszok mindent elsőprő lendületének nem tudtak ellentánni. Az olasz csapatok főparancsnoka falragaszokon és röpcédulákon hozta az egyiptomi lakosság tudomására, hogy az olasz offenzíva nem irányul Egyiptom ellen, hanem meg akarja törni éppen Egyiptomban azt az angol uralmat, mely függetlenséget ígért Egyiptomnak, azonban — csak papíron. (Rador.)

ANGLIÁT SÜLYOS CSAPÁS ÉRTE

Szófiából jelentik: A bolgár lapok megállapítják, hogy Sollumnak az olasz csapatok által történt elfoglalása súlyos csapás az angol birodalom számára. (Rador.)

Graziani vezeti az egyiptomi offenzívát

Az olasz hadsereg főparancsnokság jelenti: A tegnapi nap folyamán Sidi el Barrani vidékén véres ütközet folyt le előretörő csapataink és az angol páncélos osztagok között. A csata óriási homokfelhőben folyik, amelyet a Szahara forró szele idézett elő.

Az ellenség soraiban válság jelei tapasztalhatók.

Az olasz támadás teljes erővel folyik annak ellenére, hogy az angolok erős páncélos osztagokkal rendelkeznek. Az a tény, hogy az olasz katonák ilyen kedvezőtlen körülmények között is előretörnek, bizonyítja Graziani tábornagy és az olasz katonák kiváló képességeit, amelyek a tüzes szél ellenére is töretlenek maradtak, holott

az olasz katonáknak nem erősítik szeszelt, mint az angolokat.

Az említett területen harcoló csapatok kizárólag az anyaországból való önkéntesekből állanak.

FRANCIA REPÜLŐ HARCA AZ ANGOLOKKAL

Rabatból jelentik: Egy angol repülőgépanyahajó Casablanca felett repülve, bombázni akarta a francia területeket, azonban egy francia vadászgép harcra elegendett az angol légi egységgel és rövid küzdelem után az angol gép lángbarulva a tengerbe zuhant. Franciamarokói kórházsegédhajók és egészségügyi repülőgépek siettek segítségére és a tenger felszínéről sikerült három angol tisztet megmenteni. (Rador.)

Váratlan ponton indul meg az olasz támadás

Clermont Fernandból jelentik: Francia hivatalos körök nagy érdeklődéssel figyelik az egyiptomi határon kifejlődő eseményeket. Walles angol tábornagnak, az ott állomásozó angol gyarat és szárazföldi haderő főparancsnokának komoly felelősségteljes feladat jutott osztályrészül. Nem kisebb térről van szó: mint az egyiptomi gabonapiacról, azonkívül pedig a Szezi-csatornáról. Az olaszok négy oldalról támadnak — állapítják meg a francia katonai szakértők. — A balszárny a Földközi-tenger felől, míg két másik

támadási irány a szudáni és kenyai határ mentén igyekszik bekeríteni az angolokat.

A támadás főreje azonban minden valószínűség szerint egy teljesen váratlan ponton indul meg, amely villámerejével kényszeríti majd megadásra ezen az utolsó ponton is Angliát.

Ha itt bekövetkezik az olasz győzelem, Afrika teljesen elvesztett Anglia számára, de ugyanúgy a Szezi-csatorna, a Vörös-tenger és az Indiai-óceán feletti uralma is megdőlni fog. (Rador.)

Növekszik a londoni áldozatok száma

Londonból jelentik: A légügyi és biztonsági minisztérium a következő jelentést adta ki: A hétfőre hajló éjszaka a brit légi haderő ismét bombázta az új berlini katonai célpontokat. A támadások itt főleg hadianyagraktárak ellen irányultak. Hasonlóképpen bombáztuk a hamburgi wilhelmshaveni, anwersi, flossinguei és dunquerguei hajógyárakat. Néhány bombavetőrajunk megtámadta a hammi, az osnabruecki, a soesti és kreffeldi elosztóközpontokat. Bombákat dobtak repülőink a hamburgi teherpályaudvarra és a rheini vasúti csomópontokra. A tersellingeni kikötőben egy hadihajót találatot ért, meg egy petróleumszállító hajót az Elba torkolatában súlyosan megrongáltunk. A parti szolgálat repülőgépei egy ellenséges utánpótlási hajót elsüllyesztettek. A holland partok mentén ellenséges hajókaravánokat támadtunk meg. Itt is két utánpótlási hajót elsüllyesztettünk, míg többet súlyosan megrongáltunk.

Másrészt a brit repülőgépek bombákkal árasztották el a le havrei dokkokat és az ott tartózkodó hajókat. A hajók egy részét egymás után több alkalommal is találatok érték. Ezen nagyarányú és sikerrel végződött támadások után valamennyi gépünk sértetlenül visszatért.

Az eddig beérkezett jelentések szerint a hétfőre hajló éjszaka

a London elleni német légi támadásnak valamivel több áldozata van, mint az előző napokban volt.

Most már biztosan megállapítást nyert, hogy vadászgépeink az elmúlt éjszaka folyamán két ellenséges bombavetőt lelőttek. A hétfői napon az ellenség kis arányú légi tevékenységet fejtett ki. Délután 5 óra tájban Kent grófság feletti német repülőraj szállt el, az ellenséges gépeket azonban légvédelmi tüzérségünk és vadászgépeink elűzték. Az esti órákban egyedül vagy kisebb csoportokban haladó ellenséges gépek jelentek meg Anglia különböző vidékeire lelett. Néhány helyen bombákat dobtak le, a károk azonban jelentéktelenek és az áldozatok száma rendkívül alacsony.

NÉMET TERÜLETRE NEM REPÜLNEK MÁR AZ ANGOLOK

A német véderő főparancsnoksága jelenti: Parti útegeink újból bombázták Dover kikötőjét, határozottan megállapítottuk, hogy a bombázás során több kereskedelmi hajót lövédeink eltaláltak. Szeptember 16-án a kedvezőtlen időjárásra való tekintettel, a repülő tevékenység fegyveres felderítésre korlátozódott, amelynek során

eredményesen bombáztuk a dél- és középangliai repülőtereket,

valamint Whitchy ipari berendezéseit. Délben folytatódott a London elleni megtört légi támadások, amelyek hullámszerűen megújultak szeptember 17-i reggelén. Kikötőberendezéseket, valamint a háború folytatása szempontjából egyéb fontos célpontokat bombáztunk. Számos

A BELGA KIKÖTŐKET BOMBÁZTÁK AZ ANGOLOK

Brüsszelből jelentik: Az elmúlt éjjel angol bombavető Anvers, Ostende és Brüsszel városait bombázták. Több polgári lakos áldozatul esett. Néhány épület megrongálódott. (Rador.)

Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium jelentése a következőket közli az angol légi haderő által vasárnapról hétfőre éjszaka Berlin ellen véghezvitt légitámadás egyik-másik részletéről:

A kora hajnali órákban gépeink a város északnyugati részében levő katonai célpontokat bombázták, így a tempelhofi repülőteret, valamint egy villanyközpontot, amelyet már előző utaink alkalmával is bombáztunk. Ezúttal történt meg elsősorban, hogy egy éjszakán két ízben is volt légi riadó Berlinben. Gépeinket heves légelhárító tüzelés fogadta.

FRANCIAORSZÁG NEM VOLT MÁS, MINT NAGYBRITANNIA EURÓPAI GYARMATA

Genfből jelentik: Deriot, a francia néppárt vezére cikket írt, amelyben leszögezte, hogy valószínűsíti még mindig Anglia győzelmében hinni. Ha azonban ilyen győzelem bekövetkezik, Franciaország egyszerű angol dominiummá válna, mint ahogy 1940 júniusáig Franciaországnak nem volt más szerepe, mint hogy Anglia európai gyarmata volt. (Rador.)

UJKALEDONIA A PETAIN KORMÁNY MELLETT

Sanghaiból jelentik: Denis tábornok Francia-Kaledónia és a déli csendes óceán francia haderő főparancsnoka hűségnyilatkozatot tett a Petain-kormánynak. Kijelentette a tábornok, hogy minden olyan forradalmi megmozdulást, amely a vichy kormányzat ellen alakulna, könyörtelenül el fog nyomni. A tábornok és környezete megcáfolták azt a célt az angol híradást, mintha Újkaledóniában forradalmi megmozdulások lennének. (Rador.)

MEGTORPEDÖZTÖTT ANGOLOK LISSZABONBAN

A Stefani iroda jelenti: Ma 54 menekült érkezett Lisszabonba. Ezek a megtorpedezett 7000 tonnás Szent Agnes gőzösről menekültek. Az angol utasok rövidesen angol hajóra szállnak, a mely Angliába viszi őket. A menekültek számára megtöltötték a nyilatkozatok tételét. (Rador.)

KÉT NAGY ANGOL GŐZÖS PUSZTLÓLÁSA

Stockholmból jelentik: Az itteni rádióállomások a Laronia nevű 5500 tonnás angol cirkáló S. O. S. jeleit fogták fel. Az angol gőzös az Atlanti Óceánban aknára futott s most a nyílt tengeren viaskodik a habokkal. (Rador.)

Stockholmból jelentik: Az „Exordia” nevű angol gőzös az Azori-szigeteken elsüllyedt; 66 főnyi személyzetét egy svéd kórházhajó megmentette. (Rador.)

„Aki az uralom ellen vét, Isten uralma ellen vétkezik”

Bucurestiből jelentik: Hivatalosan jelenti, hogy Nicodim őszentsége a következő pásztorlevelet bocsátotta ki:

Mi Nicodim,

Isten szent kegyelméből, Bucuresti püspöke, Ungro-Vlahiel metropolitája, Románia patri archája és Capadokia patriarchájának helyettese, a szent szinodus feje,

mindenkinek békét és kegyelmet az Úrtól, tőlünk pedig egyházfeljedelmi áldásunkat.

Csak az apokaliptiszhoz hasonlók azok a súlyos megpróbáltatások, melyeknek hazánk átment, mert országunkat délen, keleten és nyugaton hatalmas veszteségek érték. A nép fájdalommal átitatott ideglete és izgalma a tetőkre hágott — és ilyenkor ütök fel a fejüket a zavarosban halászni akarók, a hazugságok és rémhírek terjesztői, akik a nép méltóságát és önuralmát megakartják ingatni és hazánkakat károkat okozni.

Minden igaz hazafi, minden jó román elszántan, nyílt szemmel és törekvően akarattal néz szembe ezekkel a jelkieseményekkel, hogy leálcazza őket, mert ezek a nemzet ellenségeiként köztüink bujkálnak. Am vannak közöttük né tán félrevetettek is, akik nem tudnak számat vetni tetteikről és akiket ezért fel kell világosítani, akiknek lelkébe vissza kell adni az Istenbe és az állam vezetőibe vetett hitet.

A felvilágosításnak ez a kötelessége azonban elsősorban rátk három lelkipásztorok, nektek mondja a Megváltó, „Ti vagytok a világ világosságai, Ti vagytok a föld sója...” úgy tehát ne felejtsetek el, a Szentlélek tanítását, amiért csak Isten áldása kísérheti lépteiteket.

Hozzátok intézem szavaimat, néztek a nép

lelkébe, oszlássátok el onnan a sötétséget, hogy e szomorú napokat megadással tudjuk átélni. Vegyétek kezetekbe a szent Bibliát, ahol Pál apostol ezeket mondja:

„Minden lélek vesse alá magát az uralomnak, mert nincs olyan uralom, vagy uralkodás, amely nem Istentől jönne, aki tehát az uralom elen vét, Isten uralma ellen vétkezik. Az uralomnak történő elávetés nem félelmet jelent, hanem a jó szolgálatát a rosszal szemben, mert minden az Isten dicsőségére történik”.

Igy tehát ne félelemből történjék az, ha igaz hívő lélekkel az uralomnak engedelmességek vagyok és ezt a leckét tanítsátok ti, Lelkipásztorok a híveknek, mert aki nem így tesz az ellenség a hazának és népének, kivált így súlyos időkben. Szeretni kell az engedelmességesen felül az uralmat, jó példával előljárva, rendszertel, fegyvellemmel és az egyéni érdek feláldozásával a közérdek előtt. Hirdessétek mindenkin, hogy milyen Istennek tetsző dolog ez, mert az Úr megáldotta I. Mihál királyunkat és Felséges edesanyját, akik visszahozott országunk élére és megáldotta hazánk megmentőjét, Antonescu tábornokot és kormányát, a hadseregünket, az összes államvezetőket és az Ursten meg adja számukra tántoríthatatlan bizalmunkra támaszkodva, győzelmesen teremtsék meg hazánk békés és nyugalmas jövőjét és országunkat újból a régi dicsőséges fényre juttassák. Ha így sáfádkodtok a nép és haza hálája kiséri munkátokat, mint a béke, igazság és jóság hirdetői és akkor megnyugodott lélekkel állhattok majd a Nagy Miro elé, aki ekként szól majd hozzátok:

„Jó szolgák voltok és mert kevesek feletti uralkodtatok, most sokak felé helyeztek...” Amen

Bucuresti. 1940. szeptember 17. i Nicodim

Rendben folyik kilencvenezer beszarábiai német átköltözése

Románia nagy előzékenységgel könnyítette meg az átvonulást

Galatiból jelentik: A dél-besarábiai német lakosság visszatelepítésének előkészületei a befejezéshez közelednek. Galatiban ezek a munkálatok már több, mint két hónapja folynak és a kikötőváros lakossága ezáltal is megcsodálhatta a közismert német szervezőtehetséget.

Az áttelepítéssel kapcsolatos munkálatok gyorsan, fegyelmezetten, szinte óraműpontossággal történnek.

A német gépkocsik reggeltől estig megállás nélkül futnak a városban, viszik az elszállítandó anyagokat és élelmiszereket, amelyeknek egy részét az emigránsok számára épített ideiglenes táboroknál használják fel.

A hatalmas arányú átköltöztetést az SS. (Selbst Schutz) szervezet tagjai végzik, akik minduntalan feltűnnek Galati uccáin és egyenruhájukkal magukra vonják a figyelmet. A repatriálást végző SS szervezet tagjai egyébként három csoportba vannak osztva: szállítási parancsnokság, szállítási osztag és egészségügyi szolgálat. Ez a három csoport jól kidolgozott terv szerint működik. A dél-besarábiai helységekből a német származású lakosságot társas- és tehergépkocsikon szállítják addig a pontig, ahol a behajózás megtörténik. Ebből a célból több, mint 400 német teherautó és autobusz érkezett Galatiba.

Miután az átköltöztetés egy részét vízi úton bonyolítják le, a galati kikötőbe a magyarországi német hajórendelkezésektől 9, míg a MFTR-től négy hajó érkezett. Ami az egészségügyi szolgálatot illeti, itt

17 orvos és 25 ápolónővér működik közre, utóbbiak a német Vörös Kereszthez tartoznak. A nagyarányú átköltöztetésről Thoss dr., az akció sajtófelelőse többek között az alábbiakat mondotta munkatársunknak:

— Olyan időben érkezünk ebbe az országba, amikor Románia súlyos megpróbáltatásokon megy keresztül. Mi azonban úgy hittük, hogy a Harmadik Birodalom és Románia közötti hagyományos barátság eléggé erős ahhoz, hogy éppen a mai időkben alapul szolgáljon annál a békeünél, amelyet Románia keleti határán túl kell megteremtünk. Németországnak ezen a részen nincsen közös határa Szovjetországgal.

Hogy elkerüljük azokat a nehézségeket, amelyeket Besarábiában bizonyos német települések okozhattak volna, elhatároztuk ezeknek a hazaköltöztetését.

Ezt a feladatot egykönnyen nem oldhattuk volna meg Románia baráti segítsége nélkül, amely az átköltöztetés megszervezésére a galati kikötőt rendelkezésünkre bocsátotta. A német lakosság örömmel vette tudomásul, hogy

a román hatóságok a legszelebb körű segítséget nyújtották ennek az akciónak a keresztülviteléhez.

Román részről mindent elkövettek, hogy az átköltöztetésre kerülő lakosság a hosszú út során még román területen pihenőtáborokban elhelyezhető legyen. Hasonlóképpen nagy szolgálatunkra voltak az élelmiszerek beszerzésénél is.

Galation keresztül mintegy kilencvenezer német

ter szándékozunk hazra szállítani. A terv szerint a németek, akik részben gépkocsikon, kocsikon és egyéb járműveken érkeznek, az orosz—román határt a Prutnál lépik át, onnan Galatiba viszik őket, ahol azután hajóra szállnak, majd Prahován keresztül

Jugoszláv területre mennek.

Az ott berendezett táborokban helyezik el őket, majd rövid pihenő után vonatokon folytatják útjukat hazafelé.

A német sajtófőnök a továbbiakban még elmondta, hogy a 90 ezer német repatriálásának minél simább lebonyolítása érdekében

Galati és Berlin között állandó rádió-összeköttetést létesítettek,

ezel kívül rádióon érintkezésben állnak egymással azok a dumai helységek is, amelyek az átköltöztetésbe bekapcsolódnak.

Az államvezető felhívása a kisebbségekkel való emberséges és korrekt magatartás érdekében

'Minden elhamarkodottság csak nehézségeket okozhat a határokon túl...' — Az igazságszolgáltatás az egyetlen fórum, amely büntethet

Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion tábornok miniszterelnök, államvezető, a következő hivatalos felhívást bocsátotta ki:

„Antonescu Ion tábornok miniszterelnök kéri az összes állami hatóságokat, amelyek a minisztériumok köteleikébe tartoznak és ugyanakkor kéri minden társadalmi osztályhoz és kategóriához tartozó román, főként pedig az erdélyieket, hogy nyújtsanak neki segítséget annak a megalkotására, amit vállalt: a belső rend megővására, valamint az összes szomszédokkal való korrekt viszony megőrzésére.

Kér mindenkit a miniszterelnök, hogy óvakodjanak az embertelen, törvénytelen és elhamarkodott tettektől, kéri a hatóságokat, egyéneket, mindenkit, személyenként és kollektíve, hogy más etnikai származású kisebbséggel szemben, akik azoknak a szomszédországoknak etnikai családjába tartoznak, amely országok számára a múlt hibái folytán egyes országok részét át kellett engedni, — a legkorrektebb magatartást tanúsítsák. Figyelembe kell venni, hogy igen sok drága vértestvérünk került ezekre a területekre, akik ellen ellenrendszabályokat válthat ki minden meg nem felelő itteni viselkedés. Mindenki vigyázzon minden gesztusra, tegyen mérlegre minden szót, amit kimond, minden ténykedést, amelyet el akar követni, mert minden elhamarkodottság csak nehézségeket okozhat a határon túl.

Bármi legyen valaki nyelve, bármi legyen a hite, emberként kell kezelni, mert a román állam teljes mértékben garantálja a szabadságot, az élethez és méltósághoz való

jogot minden állampolgárának, tekintet nélkül etnikai eredetére.

Az igazságszolgáltatás az egyetlen fórum, amely büntet és amely az idegent is felelősségre vonja, ha az állam törvényei ellen vét.

A sajtó és a nagyközönség tudja meg, hogy a román állam egyetlen támazsa és alappillére: a tengely, — ennek következtében a közöttünk élő olasz és német polgártársainkat baráti és testvéri szeretet érzésével kell körülvenni, ezt mindenképpen a legmagasabb államérdek és ezzel egyidejűleg saját érdekeink is diktálja és ennek alá kell vetnie magát minden igaz hazafinak.

Bucuresti, 1940. szeptember 17.

ANTONESCU ION tábornok miniszterelnök államvezető

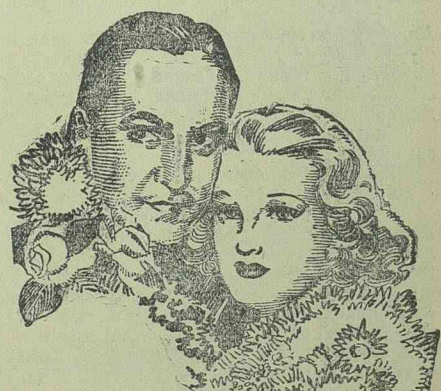
CAPITOL

Ma bemutatja a világhírű román rendező I. Georgescu mesterművét:

Boldogság országa

Exotikus látványos kalandos film. — TANIA FEDOR, RANDALL a főszerepekben

APOLLO

A szökevény

Szenzációs vigjáték

A főszerepekben:

FRFDRICH MARCH,

JOAN BENNETT,

ANN SOTHERN

Wilky köztársasági párti elnökjelölt szerint Rooseveltt félrevezeti az amerikai közvéleményt

Washingtonból jelentik: Huszonötezer főny, főként bányamunkás hallgatóság előtt beszélt Wilky, az USA köztársasági párti elnökjelöltje Kansas államban. Wilky elmondta, hogy ha Rooseveltt propagandát csinál az Anglia érdekében történő háborúbalépésnek, azzal az indokkal teszi, hogy Angliát háborús összeomlás fenyegeti, — akkor én azt mondom, folytatta Wilky, — hogy ha már valakit meg kell védeni,

mi amerikaiak védjük meg elsősorban Amerikát.

Harcot hirdetek, — mondotta az elnökjelölt, — Rooseveltt diktatúrája ellen, mert Rooseveltt nyilván elvesztette bizalmát a régi, amerikai demokráta erényekben és titkos kabinetje segítségével

félrevezeti az amerikai közvéleményt.

Ha Rooseveltt a béke hét esztendeje alatt nem tudott rendet és nyugalmat teremteni az USA-ban, nyíltan kijelentem, — fejezte be szavait Wilky, — hogy a krízis jelenlegi súlyos megpró-

báltatásában erre teljességgel alkalmatlan. (Rador.)

Washingtonból jelentik: Rooseveltt elnök ma aláírta a kötelező katonai szolgálat bevezetéséről szóló törvényt. Ennek a törvénynek életbe lépése révén 16 millió 500 ezer ember kezd megnyomban a katonai szolgálatot. A behívottak 21 és 35 év közötti emberek.

JAPÁN ELLEN IRÁNYUL AZ AMERIKAI FEGYVERKEZÉS

Tokióból jelentik: A japán sajtó az amerikai fegyverkezéssel kapcsolatosan azt írja, hogy minden hatalomnak jogában áll úgy és olyan mértékben fegyverkezni, ahogy azt jónak látja.

Az amerikai propaganda azonban azt mutatja, hogy ez a fegyverkezés főként Japán ellen irányul.

A japán újságok tulnyomó része aggályát fejezi ki, hogy angol-amerikai titkos szövetség léte-sül a Csendes óceáni problémák tekintetében és e célból Japánnak már most meg kell tenni minden szükségesnek mutatózó védekező rendszá-bályt.

A német hadikészülődés — az álcázás csodája

Dunquerqueben, a hajók temetőjében minden csendes
A rejtegetés művészei

HATART JELZŐ KORCSMACÉGER

Belgiából jövet, az Északi-tengerparton észrevétlenül marad el az utas mögött a hajdani belga-francia határ. Ahol azelőtt leeresztett sorompó zárta el az utat és szuronyos határőrök, szemfüles vámtisztek állították meg az érkező gépkocsikat, most semmi egyéb nem emlékeztet ezekre a hajdani napokra, mint az a korcsmacéger, amely piros betűkkel hívogat és kellei magát:

„Borozó a Vámhatárhoz“.

Azóta a korcsma is bezárt, ledeszkázott alakjai mögött megszünt az élet, aajtán keresztgerenda és hatalmas lakat.

A határvonal pedig annyira elenyészett, hogy még német őrség sem állja el az utat.

Egytetemesen megszállt idegen földön járunk, nincs különbség abban, hogy vajjon azelőtt belga, vagy francia színek alatt kormányozták a lakosságot, amely most mindenütt a német katonai parancsnokság akaratát követi. Az országúttól balra már francia falvak, apró fürdőhelyek sorakoznak szoros egymásutánban, jobbra pedig a homokbuckák mögött ismét a tenger morajlik.

A ROMOK KÖZÖTT

Düinkirchen felé közeledünk, ezen az anyni vértől ázott lapályon keresztül, ahol minden talpalatnyi földön elkeseredett, ádáz harcot vívtak az előnyomuló német csapatok és a visszavonuló angol haderők. Azóta már hosszú hetek, hónapok teltek el, a letarolt, eltaposott barázdákon új kalászból szökken a nyár, itt-ott már le is arattak, a sárguló tarlóra parázslón süt a nap.

Olyan szürkék, szomorúak ezek az észak-francia szántóföldek: a még le nem aratott kalászkok, vagy a már összehordott kék között lomha, fekete súlyos testek hevernek, ahogy az útközéletről mindmáig ittmaradtak.

Repülőgépek, páncélkocsik összenyomort vázai, lelért bombavető, felhordult tankok. Itt-ott betonerdítványok romjai, pozdorjává lótte őket a tűzérsg, vagy talán a német stukák.

A gyorsan robozó gépkocsiból nem lehet megállapítani. A mezők símaságát hatalmas tölcse-erek szagatták meg, a bombák becsapódásának nyomai.

DÜNKIRCHEN, A HAJÓTEMETŐ ...

A kikötő felé egyre kevesebb az ép ház. Valamelyik szélesebb, nagyobb csatornában hajókemények állnak ki a vízből.

Nem egynéhány kemény, amely itt-ott jelzi az elsüllyedt hajók helyét, — 50—100, vagy talán még több roncs torlaszolja el a vizet, egyelőre még gondolni sem lehet eltakarításukra.

Ameddig a szem ebben a csatornában ellát, mindenütt a kemények kusza erdeje, a zöldek, poshadó vízben. Innen már csak pár lépés a tengeri kikötő, szinte úgy tornászunk át magunkat a romhalmazok között.

Messzelátóra nincs szükség, a parthoz egészen közel,

oldakára dőlve hever a sekély vízben több angol cirkáló; jól látszik rajtuk a légibombák borzalmas hatása.

Ezek innen vívták meg a maguk harcát, ágyúikat a városra és a város mögé irányították, hogy fedezzék az angol visszavonulást, miközben a német légi támadás mindig megújuló rajokban indult ellenük. Az egyik hatalmas cirkáló a telitalálat a szó szoros értelmében kettészelt.

A vízpartig már nem járhatunk le, drótsővény zárja el az utat, mögötte német járőr végzi sétáját.

A „REJTEGETES MŰVÉSZEI“

Egyet azonban feltétlenül meg kell állapítani:

ez a háború és a mestani hadikészülődés az álcázás csodája.

Úgy látszik, hogy a német hadsereg ezen a téren a lehető legteljesebbet tudta elérni. Ha valaki vezetést, vagy útmutatást nélkül tévedne errefelé, azt hihetné, hogy az előkészületek még egészen kezdetleges állapotban vannak. Hiszen nem látni ágyúkat, nyoma sincs sehol katonaságnak, ki-

véve természetesen a repülőket és a tengerészeket, akik igen nagy számban nyüzsögnek a városokban és az utakon.

De hol vannak azok a bombavető vadászgépek, amelyek egyszerre ötvenéket, százval bukkannak elő? Hol rejtegetik őket, hol bujtatják el hatalmas testüket?

Ezt nem látja az idegen.

Mi láttuk őket, de szinte kézenfogva kellett odavezetni bennünket, annyira eltűntek, úgy elrejtőztek. Indulásra kész hárommotoros, hallod a hangját, amint légsavaráj már bőve kavarják a levegőt, a kipuffogó hatalmasakat durran; a közelben van, tudod, érzed és mégsem láthatod. Azután ágyúk, ezek a borzalmas erejű szörnyetegek, hosszú csőveikkel, emeletnyi óriások: nem látni őket. Légléharítófészek, könnyű gépagyúk, nyomuk sincs. Azután más egyéb meglepetések, fegyverek, harciszközők; aki betekint a titkok mélyébe, az tudja, hogy ez az egész terület egyetlen roppant indulásra kész feszültség.

Az idegen szemében csak békés, mormoló tengerpart, kis városok, fürdőhelyek, üde erdők és szántóföldek tarlója, — mintha a támadás még oly messze lenne, mintha az előkészületek meg sem kezdődtek volna!

Menekült családok érkezése Temesvárra

Temesvárra eddig a Magyarországnak átengedett országrészekből körülbelül ötszáz család érkezett.

Ezek közül számosan rokonokkal helyezkedtek el, mások maguk kerestek maguknak lakást, négy száz családnak pedig a polgármesteri hivatal közbenjárásával sikerült lakáshoz jutniuk. Még szükség lesz lakásokra és ezért a polgármesteri hivatal újból felkéri a háztulajdonosokat, hogy a házukban lévő üres lakásokat és hónapok szobákat jelentsék be. A lakásokért a

kölcsönösen megállapítandó lakbért fogják majd fizetni.

Tegnap harminchárom vasúti vagonnal a Bulgáriának átengedett Caliacra megyéből harminchárom család érkezett Temesvárra. A menekültek magukkal hozták háziállataikat és minden ingó jószágukat. A menekülteket egyelőre Jaszvin községben helyezték el az ottani állami birtokon.

A „boldogság városa” Rio de Janeiro

Bizar alaku hegyek mögött: tündérváros. Csendes, a szívért minden színében játszó, trópusi tengeri öböl mögött, buja őserdő ölelésében, örökös tavaszi kék égboit alatt húzódik meg: Sao Sebastiao de Rio de Janeiro, Brazília fővárosa. A térkép rajzoló meglepészik a hosszú név helyett: Rio de Janeiro felirással. De a közönségnek még ez is hosszú. A turista, aki már egyszer gyönyörködött e város fekvésének a szépségében, a látogató, aki érezte lüktető életének a pihegését, röviden Rionak becézi, de ezt nem is felejteli el soha.

A városrendezés szépségét csak csodás természeti fekvése mulja felül. Uccái úgy nyulnak, mintha kigyómódra maguktól nőttek volna. Tereit csillogó csatornák szelik át. Fehér csillámu paloták, modern 30 emeletes felhőkarcolók napsütésben izzó sorait, töredezett élű kopott lépcsők, félhomályos árkaok bontják meg. Itt büszke nyitott erkélyek, ott vörösas ablakok húzódnak meg. De mindenütt virág, zöld szín és ragyogás, mindenhol gazdagság látszik. A város felett őrt áll a Pao de Assucar 400 méter magas cukorsüveg alakú hegy, ahová drótkötélpályán viszik fel a kíváncsi idegeneket: leginkább angol vagy amerikai törékeny misseket. Innen jól lehet látni a főuccáját: a Rio de Brancot, és a jellegzetes Ovidort. Itt hullámlzik a riói felső tizezer. Itt keveredik Nyugat komoly eleganciája Dél könnyű színeivel. Ezekben az uccákban fel lehet találni mindazt, amit az 5 világrész iparának luxusa termel. Rio nemcsak játékbárlangjáról híres, hanem tengeri fürdőjéről is. A tengerparton kabinok nincsenek, mindenki otthon vetkezik és öltözik. Hivatalos fürdés ideje alatt a közönség fürdőruhában érkezik a strandra. Így utaznak a villamoson — mely nagyon olcsó — autóbuzson, vagy taxin. A város világitása is elsőrendű. Este az Avenida bármely pontján újságot lehet olvasni. A Corcovadó alján van a világ legszebb botanikus kertje.

A tündérvárost karéyalakuan övezik a gyártelepek, munkásnegyedek és szegény negyedek.

Itt hatalmas gyárkémények füstölögnek, amott bűg a hajókürt, zakatolnak a darúk, gyors propellerek pöfögnek. Tompán dohog az induló hajó, a kikötő mellett vonat roboz el. A hosszú koecisor zakatoiva kattog, csikorog a fék, élesen sípol a mozdony. A nap delelőre száll. Parancsára ágyúdörgés, síp, dudu jelzi a pihenés idejét. Mindenhol megáll a munka, csilingelnek, búgnak a harangok. A fürge kínai abbahagyja a zsákhordást. A japán sandán keresi, hoi fogyaszthatja el maroknyi rizset magányosan. A hajótól lábú portugál keresztet vet, távoli hazájára gondol és arra, hogy hajdan ő volt itt az úr. A néger pipára gyujt és egy hajó árnyékba vonul. Lustán kap egy-egy légy után és ha nem kapja el, szitkozódik.

Bezzeg a született brazilai örömmel hagyja abba a munkát, mert észbe jut, hogy fél napi munkájával megkereste egy heti eledelét. Sietve megy a hajóstiszthez és kéri az napi bérét. S ha egy hét múlva nem lesz munka — segít rajta a jó szomszédja, vagy gondoskodik róla a közjótékonyság. Még pálinkára is jut, mert mikor adakoznak, nem mondják, hogy mire... S ha ez sem volna — úgy sem halna éhen, mert ott a banán, mely milder fáról pottyán. Milyen jó is volna itt lakni. Ez a boldogság városa. Valóságos paradicsom. Ha akarsz dolgozni, ha nem, eltart a közjótékonyság, vagy az Uristen. Régebben is így lehetett. Nithero-Hinel (Titokzatos víz) nevezte az őslakó indián a rió öblöt. Az egy tengeri mérföldnyi bejáratát pedig Ganabarának (Boldogság Kapujának). Csupán az a különbség, hogy régebben kéreg-csonakok, ma pedig karcsu testű óceánjárók húzódnak meg a Governador és a Pasquetta szigetek közé.

A földön talán sehol sem olyan szép a holdtölt mint Rióban. Olyan mesés, káprázatos, csodaszép esték talán sehol sincsenek, mint a „boldogság városában.”

**Apósa védelmében
embert ölt egy fiatal gazda**

A krassómezei Néráhalmos községben lakó Orbulescu Ioan, huszonkét éves gazdálkodó kecske az elmúlt év december 10-én betévedt a szomszéd gazdálkodó, Vintila Dumitru kertjébe. Ez a kékét megfogta és ölbe zárta, majd értesítette Orbulescúkat, hogy csak akkor adja ki az állatot, ha a gazda felesége jön érte. Orbulescuné azonban nem jött, helyett apját, Radu Gheorghet küldte át a székért, Vintila Dumitru, aki részeg volt, szidálással fogadta az öreg embert, majd rátámadt és megpróbálta megölni. Ez segítséget kiáltott, amit megígért Orbulescu Ioan és sógora, Floarea Ilie, akik hamar jöttek az erdei munkából. Orbulescu hirtelen a kerítésen és az udvaron talált fakalászt felkapva, apósa segítségére sietett. Az öreg ember ekkor már a földön feküdt és több sebből szenvedett. Ezt látva, Orbulescu magásra emelte a fakalászt és lesújtott vele Vintila Dumitru fejére, néhány óra múlva meghalt. Orbulescu ellen emelés miatt, sógora ellen pedig, aki fejszével betette Vintila háznak kapuját és úgy hatolt be az udvarra, magánlaksértésért megindult az eljárás. Temesvári büntetőtábla tegnap foglalkozott az ügyel. A tárgyaláson úgy a vádlott, mint védője, Floarea Lintia Liviu dr. ügyvéd azzal érveltek, hogy Orbulescu az apósa védelmére kelt és az öreg ember akarta megmenteni, amikor leütötte Vintilat. Orbulescu apósa különben az elszenvetett sérülések tekintetében öt nappal később meg is halt. A büntetőtábla a védelem érveit elfogadta és Orbulescunak halált okozó súlyos testi sértés miatt egy évi fegyházra ítélte, ezenkívül kötelezte, hogy az áldozat özvegyének ötezer lei kártérítést fizessen. Floarea Ilie-t a büntetőtábla felmentette.

**Ísszaadják a rekvirált
lovakat**

Popovici Virgil ezredes-prefektus közölte tegnap az újságírókkal, hogy a temesmegyei gasktól a katonaság részére elkirvirált lovak visszadására megkezdődött. Tegnap már megérkezett az első kétszáz ló és fokozatosan hazakerül többi is. Ilyen módon az őszi mezőgazdasági munkák végzésénél nem lesz semmi fennakadás.

**Az ítélőtábla tanácsainak
új beosztása**

A temesvári ítélőtábla Lungulescu Ilie főelnök élén állt és Tarcinius Vasile táblai ügyész jelenlétében teljes ülést tartott. Ezen sorshúzással összeállították a táblai tanácsokat, amelyek a következők:

ELSŐ TANÁCS

elnök Niculescu Nicolae, táblabírák: Safirescu Dimitrie, Popistiu Ioan, Motoc Ioan, Pop Eugen dr., Niculescu Dumitru és Isacu Stefan. Ennél a tanácsnál egy táblabírói állás nincs betöltve.

MÁSODIK TANÁCS

elnök Scarlat Constantinescu, táblabírák: Herman Anos, Farchescu Iosif, Atanasiu Nicolae, Moldovan Iabin, Constantinescu Alexandru, Stroian Aureliu és Ozezeanu Romulus.

HARMADIK TANÁCS

elnök Apostolescu Vasile, táblabírák: Leon Dimitrie, Dabije Eugen, Enescu Vlad, Oprisanescu Gheorghie, Dragusanu Stefan és Eniu Alexanlru.

NEGYEDIK TANÁCS

elnök Lambrino Gheorghie, táblabírák: Sotirescu Constantin, Ianculescu Dimitrie, Popescu Petru, Popardian Alexandru, Antonini Mircea, Dumitrescu Dimitrie, Voinea Petru és Barbat Nicolae.

**Lázadás egy francia
internáló-táborban**

Sanghaiból jelentik: A francia engedelményes területen levő internáló táborokban lázadástört ki, úgy, hogy az őrtálló francia katonák géverüket használták. A sortűz következtében nyolc kínai katona életét veszítette. Sokan megsebesültek. Az igazságot a 2000 óra való tekintettel a tábori főinternáltat magába foglaló gyűjtőtáborban állományammal telített szeges dróttal körbeveszik körül. (Padőr)

**Kozma Miklós és Hóman Bálint nyilatkozatai
a magyar kormány kisebbségi politikájáról**

Budapestről jelentik: A Capitala írja: Kozma Miklós volt magyar belügyminiszter, akit Horthy Miklós magyar kormányzó Perényi Zsigmond helyébe Kárpátalja kormánybiztosává kinevezett, Ungvárra érkezett, ahol az ügyek vezetését átvette. Ez alkalomból beszédet mondott és hangoztatta, hogy a magyar állam a nem magyar lakosság nyelvi és kulturális jogait mindenkor

tiszteletben kívánja tartani.

A német kisebbség kulturális jogait tisztán és világosan körvonalazták és azoknak érvényesítését már a közeljövőben megkezdődik. Hasonlóképpen a továbbiakban kijelentette, hogy a kisebbségeknek viszont kötelességük a magyar állam lojális polgáraivá válni, mert minden ezzel ellenkező magatartást a legszigorúbban büntet. Ami a zsidó kérdést illeti, ez Kárpátalján rendkívül nagy jelentőségű, mert ezen a területen igen nagy számú zsidó él. A zsidó törvényt és annak rendezéseit Kárpátalján is teljes egészében alkalmazni fogják.

Itt említjük meg, hogy Kozma Miklós kormánybiztos a magyar sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a maga részéről is minden elkövet az ittlő népcsoportok és a magyar

kormány közötti kapcsolat elmélyítése érdekében és ennek igazolására ő maga is megtanulja a román nyelvet, hogy ezáltal ezzel a népcsoporttal is saját anyanyelvén érintkezhesen.

**NOVEMBER ELSEJÉN MEGNYILIK
A KOLOZSVÁRI EGYETEM**

Budapestről jelentik: Hóman Bálint dr. a magyar kormány kultuszminisztere négy napon keresztül Kolozsvárott tartózkodott, ahol az illetékes tényezőkkel a felmerült erdélyi kulturális és szellemi kérdésekben tárgyalt. A kultuszminiszter Beszterecére és Marosvásárhelyre is ellátogat.

Hóman Bálint dr. az újságírók előtt kijelentette, hogy

a kolozsvári egyetem november elsején megnyitja kapuit.

Ami a középfokú oktatást illeti, főképpen gyakorlati jellegű iskolák felállításáról van szó.

A magyar kultuszminiszter hangoztatta, hogy

a magyar kormány teljes kulturális szabadságot biztosít minden nemzetiségnek,

de ezzel szemben megkívánja, hogy maradéktalanul alkalmazkodjék a magyar állameszméhez.

**A titkos szolgálat főnöke
és főmunkatársa letartóztatásban maradt**

Moruzo minden ellenőrzés nélkül súlyos milliókat kezel

Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség hivatalosan közli:

Vegyék tudomásul az adózók, a miniszterelnökség hivatalos közléséből, hogy Moruzo, a titkos szolgálat főnöke volt, minden ellenőrzés nélkül 1930 óta a mai napig 528 millió leit kezel. Ezt az alapot 1930-ban szerény 4 millió lejellel dotálták és az 1939

—40 évben érte el csúcspontját, amikor 214 millió leit utaltak ki e célra.

A kérdést teljes egészében a vizsgáló bizottság elé utalták.

Ugyancsak a miniszterelnökség hivatalosan közli, hogy a titkos szolgálat főnökén és annak főmunkatársán kívül jelenleg senki nincs letartóztatásban.

**A kolozsvári egyetemnek Temesvárra költöztetése
esetében a helytartósági új palota lesz
az egyetem hajléka**

A kolozsvári egyetemnek más városba való átköltöztetése ügyében a kormány ma hozza meg a döntést. Miként megtört, Gyulathérvár és Nagyszében városoktól kívül Temesvár városa is kérte az egyetemet. Valószínűnek látszik, hogy a kormány a város kérését teljesíti is. Temesvár az egyetem elnyerése érdekében kész minden áldozatra. Amennyiben az egyetem tényleg Temesvárra költözik, úgy azt a helytartóság számára épülő új palotában helyezik el a Regina Maria körúton. Ebben az esetben a királyi helytartóság egyelőre mostani helyén marad a régi me-

gyeházban, amíg új otthont építenek számára. Ha az egyetem az új helytartósági palotában nem férne el, úgy erre a célra a Temes-Bega palotát is igénybe veszik. Az elkészült Pasteur-intézet és a készülő bakteriológiai intézetet szintén egyetemi célra használják, a Bega-szanasatóriumot és a Fehér Kereszt kórházat pedig átalakítják klinikákká és klinikát létesítenek a volt Munkásotthonban is. Az új tanoncotthonból diákokotthont csinálnak, a tanoncotthon pedig visszavissza régi helyére a régi várkazamatákba.

★ LESLIE
HOWARD

★ WENDY
HILLER

Pygmalion

Csütörtökön kerül bemutatásra

a **SCALA**-ban

Szerdán Walt Disney csodálatos rajzfilmje:

FERDINÁND, A BIKÁ

Előadások mindennap 3, 5, 7 és este negyed 10 órakor. Délután 3 órakor olesó helyárak!

HIREK

MEGJELNIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhöz való kézbesítéssel együtt ma-
gánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre
230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei.
Nyugdíjasoknak házhöz való kézbesítéssel
együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei,
félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarorszá-
gon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, fé-
lévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemek-
nek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytá-
rsaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel
együtt.

TELEFON:

23-10 és este 10 óra után: 23-15

Elefántviadal Indiában

Az udaipuri maharadzsza különös szórakozása

Az indiai maharadzsa palotáiban gyakran ját-
szódnak le olyan izgalmas jelenetek, amelyekhez
hasonlót csak a spanyol bikaviadalokon lehet látni.
Arénának a palota nagy udvarát használják és
itt a legkülönbözőbb állatok küzdelmét mutatják be.
Párducokat, medvéket, vadbivalyokat, sőt bengáliai
ligrist vezetnek elő. Ezek az állatok azután élet-
halálharcot vívnak egymással a nézők szórakoztatá-
sára.

Az udaipuri maharadzsanak legkedvesebb szóra-
kozása az elefántviadal.

Erre a célra egy vad elefántot tart a maharad-
zsza, bilincsbe verve, a kastély udvarán, addig, míg
elérkezik a viadal napja. Ez a vad elefánt összetar-
poszt mindent, aminek a közelébe jut, a vastag fatör-
zseket gyufaszákként töri ketté és
jókora szikladarabokat vadgós ide-oda ormá-
nyával.

A viadal napján összejárnak Udaipur összes
lakói a palota előtt, hogy teljes pompájában láthas-
sák maharadzsjukat. Az uralkodó nemcsak a el
is foglalja helyét hivatalnokai kíséretében a tribü-
nön, majd beeresztik a nézőket is. Az arénába ve-
zető egyik kapun egy másik elefántot hoznak be,
azután

szabadon eresztik a házilag vadított másik ele-
fántot

és megindul a küzdelem életre és halálra.

Az elefántok hosszú agyaráikkal és ormányuk-
kal retentő harcot vívnak. A föld szinte reng ha-
talmas patáik ütése alatt és a nézők mozdulatlanul
figyelik a borzalmas küzdelmet. A párviadal legtöbbször
gyorsan véget ér, de előfordul, hogy a küzdelem
órak hosszat is eltart, míg végül kimerülten
összeroskad mind a két állat. Ekkor aztán
szétválasztják őket és a vadelefántot újból bi-
lincsbe verik.

A maharadzsza elefántjait egyébként igen gon-
dosan ápolják. Hetenként egyszer a palota közelé-
ben lévő tóhoz viszik őket, ahol alaposan megmos-
sák és megkefélük, sőt népuhalegyek alkalmával
tarka színekkel mázolják be őket.

— **Lemondott a fővárosi ítélőtábla elnöke.**
Bucurestiből jelentik: Pascu Radu, a bucurestii
ítélőtábla főelnöke lemondott. Helyét ideiglenesen
Petrescu Lancu, a bucurestii ítélőtábla leg-
idősebb tanácselnöke foglalja el.

— **Két legionárius temetése Constantában.**
Constantából jelentik: Popescu Tita és Caranica
legionáriusok holttesteit Constantába szállították,
ahol keresztény módra temették el. (Rador.)

— **Bukovinai német tanár értékes néprajzi
közleménye.** Berlinből jelentik: Most jelent meg
Mathias Frithwagner bukovinai professzor ki-
adásában a bukovinai német folklór gyűjtemény,
német kiadóvállalatnál. A gyűjtemény megjele-
nését szakkörökben nagy meglepéssel és dí-
csérettel fogadták.

— **NICHIFOR CRAINIC, VOLT PROPAGA-
NDAUGVI MINISZTER, A NEVES ÍRÓ, A
ROMÁN RÁDIO ÚJ VEZÉRIGAZGATÓJA.** Bu-
restiből jelentik: Nichifor Crainicot a rádió
vezérigazgatójává nevezték ki, míg az augusztus
16-án kinevezett D. V. Mugurt, a rádió vezetése-
től felmentették.

— **Budapestre megy a berlini Schillerthea-
ter.** Az új játékidényben a berlini Schillertheater
egy „északi héten“ kívüli kultúresere-vendégja-
tékaí során Stockholmba, Kopenhágába, Buda-
pestre, Belgrádba, Bucurestibe, Szófiába és
Athénbe látogat el.

— **Nem érvényesek a NUF és NP vezetői ré-
szére kiadott vasúti szabadjegyek.** Bucurestiből je-
lentik: A CFR vasútigazgatóság valamennyi szervé-
nek körrendeletet küldött, amelyben közli, hogy a
volt Nemzeti Ujjászületés Front vezetői és tagjai,
valamint a Nemzet Pártja vezetői részére kiadott
utazási szabadjegyek érvénytelenek. Akiket a reví-
zióval ilyen szabadjegyekkel találunk, azoktól elko-
bozzák és a jegyek tulajdonosait csalókként fogják
kezelni. (Rador)

— **MEGSZÜNT A BUCURESTI—BUDAPEST
KÖZTTI RAPIDVONAT.** Bucurestiből jelentik:
Keddtől kezdődően újabb rendelkezésig — a Rador
hírközlő iroda értesülése szerint — a Bucuresti észak-
ki pályaudvar—Lökösháza között közlekedő 23. és
24. számú gyorsított gyorsvonatok csak a román
főváros és Arad között fognak járni. Ennek követ-
keztében megszüntetik a Bucuresti—Budapest és
Temesvár—Budapest közvetlen kocsikat ezekkel a
vonatokkal kapcsolatban. A rapidvonat ezután is
reggel 6 óra 45 perckor indul Bucurestiből, Aradra
délután 6 órakor érkezik, az ellenvonat pedig dél-
ben 1 óra 16 perckor indul Aradról és éjjel 0 óra
45 perckor érkezik a román fővárosba. A délután
6 órakor Aradra érkeztet és Budapest felé tartó
utazás 18.26 órakor személyvonattal folytathatja út-
ját és reggel 4.50 órakor érkezik meg a magyar
fővárosba.

— **A kultuszminisztérium s a töle függő intéz-
mények csak keresztény vállalatlól vásárolhatnak.**
Bucurestiből jelentik: Traian Braileanu tanár, kul-
tuszminiszter elrendelte, hogy szeptember 17-től
kezdődően sem a minisztérium, sem pedig a töle
függő intézmények nem vásárolhatnak semmiféle
zsidó vállalatlól, vagy cégtől. A rendelkezéssel el-
lentében álló szerződéseket megsemmisítik.

— **Az albaiuliai román kat. főliceum igazgató-
ja közli, hogy az intézetben az eddigi rendelkezé-
seknek megfelelően, október 1-én megkezdődnek az
előadások.** Felhívjuk az érdekeltek tanulókat figyelmét
arra, hogy akik a javító vizsgálatot még nem tették
le, vagy akik az I. és V. oszt. felvételi vizsgálatra
akarnak jelentkezni, szeptember 26-án jelenjenek
meg az intézetben. A többi tanuló szept. 29-30-án
jelenjenek meg a szükséges okmányokkal és felsze-
reléssel. A liceumi és internátusi díjak ugyanazok,
mint az elmúlt tanévben.

— **Dr. Iruand József sebész és nőgyógyász
hazaérkezett és ismét rendel szanatóriumában, Bul.
Regina Maria 12. (Telefon 21—12) délelőtt 10—12-
ig és délután 5—6-ig.**

— **A régi egy leies ércpézn beváltása.** A pénz-
ügyminisztérium megállapította, hogy a régi egy
leies ércpézn beváltása csak mérsékelt mennyiségben
történik az egyes adóhivatali pénztáraknál és a kö-
zönség nem igyekszik a régi egy leies ércpézn be-
cserélni, jöllehet a beváltás ideje ez év december
31-én lejár. A temesvári kereskedelmi és iparkama-
ra erre való tekintettel a pénzügyminisztérium felhi-
vására felszólítja a kereskedőket, hogy a náluk be-
folyt egy leies ércpézn ne hozzák ismét forgalom-
ba, hanem vagy fizessék be adófizetés alkalmával,
vagy pedig cseréljék be az adóhivatali, illetve pénz-
ügyigazgatósági pénztáraknál. Ezek a fizetési he-
lyeken korlátlan mennyiségben fogadják el az egy
leies ércpézn beváltásra.

— **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a
következő születéseket jelentették be: Túri János
cipész László Sándor nevű fia, Kasztl Lajos aszta-
los Rezső nevű fia, Lotreanu Georgehe aszta-
los Mária nevű leánya, Frauenhoffer Hans Eval földmű-
ves Hadugar nevű fia.

— **Három havi fogház fajtalanoklásért.** A tem-
esvári törvényszék M. Gy. kőművesmunkást há-
romhavi fogházra ítélte, mert felesége feljelentést
tett ellene, hogy 13 éves zsepén serdült leánykájuk
ellen erkölcsstenlen merényletet akart elkövetni. A bí-
rórság bűnösnek mondotta ki a vádlottat és meghozta
ítéletét.

— **Házkutatás a fegyverrejtegetőknél.** Piatra-
Neamtóból jelentik: Az utóbbi időben tudomá-
sára jutott a rendőrségnek, hogy egyes zsidó la-
kosok fegyvereket rejtgetnek a lakásukon, mire
a rendőrség a csendőrséggel karöltve házkutatá-
sokat tartott és ezek során Iacobovici Martin üz-
letében 78 darab különböző típusú fegyvert ta-
láltak, közöttük egy revolvert, egy rakéta kilő-
vőt stb. Iacobovicnak nem volt fegyvertartási
engedélye. A házkutatásokat folytatják, mert a
beérkeztet értesülések szerint még több más zsidó
lakos rejtget fegyvert. (Curentul.)

— **Száz éve állnak a postagalambok az or-
vostudomány szolgálatában.** Németországban
száz esztendő óta használják fel a postagalambok
kat orvosi receptek és gyógyszerzek továbbításá-
ra. Elsőnek egy Wilhelm Neubronner nevű, a
Taunus-hegységbeli Königsteinből származó né-
met gyógyszerész jutott arra gondolatra, hogy
egy pusztító járvány alkalmával, amikor gyors
segítségre volt szükség, postagalambokat hasz-
náljon fel Aesculap szarvas hírnökeiül.

— **Zsidó középiskolák Temesvárott.** A javító-
vizsgák szeptember 20-án 8 órakor kezdődnek. A
felvételi vizsgák úgy az I. fiúosztályba, mint az V.
osztályokba szeptember 23-án 8 órakor kezdődnek.
A vidéki tanulók a zsidó internátusban helyezhetők
el. Tanév megnyitó istentiszteletet szeptember 30-án
9 órakor tartunk. A tanítás október 1-én 8 órakor
kezdődik. Az igazgatóság.

— **A dentai tüzet valószínűleg gyújtoga-
tás okozta.** Jelentették, hogy Denta községben
Cinc Alexandru gazda birtokán nagy tűz volt.
A tűzhöz kivonultak a temesvári, csakovai, detai
és moravicei tűzoltóságok és reggelre el-
oltották azt. A gazda dohánytermeléssel foglalko-
zik és a leégett fészterben nagymennyiségű szá-
radó dohány is volt. A kár hozzávetőlegesen két
millió lei. A dohány nyolcszáz ezer leire volt biz-
tosítva és ez a kár megtérül. A vizsgálat a tűz
okának kiderítésére még folyamatban van, való-
színűleg látszik azonban, hogy a tüzet gyújtoga-
tás okozta.

— **A mezőgazdasági akadémia elhelyezé-
se.** Megírtuk, hogy a kolozsvári mezőgazdasági
akadémia tanári karával és minden felszerelésé-
vel megérkezett Temesvárra. Tegnap délelőtt
Serban Mihai volt miniszter, az akadémia igaz-
gatója felkereste Baran Coriolan dr. főpolgár-
mestert, akivel közölte, hogy megtekintette a
Bega partján épült új iskolát és azt az akadémia
számára megfelelőnek találja. Ugyiszintén alkal-
mas a laboratóriumok elhelyezésére a betegse-
segélyző pénztár régi épülete is.

— **A hadsereg ellátása gabonával.** Temes-
vár város vezetősége az érdekeltek tudomására
hozza, hogy a hadsereg a törvény által megsza-
bott árakon a termelőktől vásárol árpát, zabot,
kukoricát. A megyezékhelyeken bizottság mű-
ködik, amely a bevásárlásokat eszközli. Akik ga-
bonát szándékoznak eladni, forduljanak ehhez
a bizottsághoz. A hadsereg elsősorban a kister-
melőknek akar kedvezni és ezért községenként
összegyűjtik a gabonát és a vásárlást eszközölő
bizottság kiküldöttje a helyszínen azonnal kifi-
zetési a gabona árát.

— **A szülőotthon és csecsemőgondozó ja-
vára egy magát megnevezni nem akaró magyar
asszony ezer leit adományozott a Déli Hírlap ki-
adóhivatalában.**

— **A nemzeti színház tagjainak esküte-
tele.** A román nemzeti színház tagjai kedden dél-
ben tizenkét órakor Tiucra Patrichie dr. főes-
peres jelenlétében Papilian Victor igazgató kezé-
be letették a hűségesküti I. Mihai királyné.

— **Elkészült az új moravici hid.** A Mora-
vica közelében épült új betonhid elkészült és azt
Popovici Virgil ezredes-prefektus átadta a for-
galomnak. Az új hid, amely az országúttal kap-
csolatos, két-millió leibe került. Hosszúsága tize-
nket és szélessége hat méter, ezenkívül gyalog-
járda is van.

— **Gyászinnepség Imbroane Avram dr. lel-
kiüdvért.** A két év elött elhunyt Imbroane Avram
dr. volt államtitkár lékiüdvért, halálának évfordu-
lóján, vasárnap, szeptember 22-én délelőtt tizenegy
órakor a józsefvárosi román templomban gyászis-
tentisztelet lesz.

— **Máté apostol napja.** Szombaton, szeptem-
ber 21-én ünnepli meg a kereszténység Máté apo-
stol napját. Máté apostol nemcsak egyik egyszerű ta-
nitványa volt Jézus Krisztusnak, hanem a róla el-
nevezett evangéliumnak is a szerzője. Evangéliumá-
ban szeretettel és rajongással, élő hittel és erős bi-
zodalommal az Isten Fiában írja meg Jézus Krisztus
életét, cselekedeteit és szavait. Máté apostol napján
a templomokban reggel nyolc órakor nagymiséket
tartanak.

— **Házasságok.** Az anyakönyvi hivatalban
kedden a következő házasságokat kötötték: Heré-
nyi Márton gépkoosvezető és Krauser Anna,
Schwarz Ede asztales és Markovits Klára, Jantó
István munkás és Birton Vilma, Georgeha Georgehe
szobafestő és Balogh Irén, Szomorú József fodrász
és Müller Borbála, Nastasie Marin vasúti műszerész
és Pavel Elisabeta.

— **Erdélyi menekültek jelentkezése.** A temes-
vári rendőrség felszólítja mindazokat, akik Erdély
északi részéből elmenekültek és Temesvár város te-
riületén telepedtek le, hogy három napon belül je-
lentkezzenek a népesedési hivatalban bejelentésük
elintézésé végett.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalban
következő halálozásokat jelentették be: Ickovic
Károly nyolc hónapos, Pék Jánosné Csomai Teré
ötvennégy éves, özvegy Prunkl Jánosné, Thierjun
Katalin hatvan éves.

— **Állami színház lett a krakkói Deutsche
Theater.** A krakkói Német Színház nemrég
lengyel főkörmányosság állami színházny az első
tá. Az előadások már megkezdődtek szeptember
szimfonikus hangversenyt pedig a működéssel ren-
15-én Ludwig Holescher kö

1920. szeptember 19.

ÚJ ÁLLAMTITKÁRI KINEVEZÉSEK

A berlini lapok méltatják az építő munkához kezdő Romániát

Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion tábornok-miniszterelnök, államvezető a következő államtitkári kinevezéseket eszközölte:
Államtitkárok lettek: Romascanu M. Gr., a nemzetgazdaság egységesítésének minisztériumában.
Bicolon P. Paul, a nemzetgazdasági minisztériumban.
Iacobescu Nerva Iustin, a földművelésügyi minisztériumban.
Dumitru Iosif dr., a földművelésügyi minisztériumban.
Dimitrescu Eugen, Vasilie V. és Begea I. a

pénzügyminisztériumban.
Hertesi Traian és Vlad Dumitru a közoktatásügyi és kultuszminisztériumban.
Popovici A. dr. a közmunka és egészségügyi minisztériumban.

A PROPAGANDAÜGYI ÁLLAMTITKARSÁG MEGALAKULÁSA

Bucurestiből jelentik: A propagandaügyi minisztériumot a mai nap folyamán államtitkarsággá alakítják át. Ez az intézmény a miniszterelnökség mellett Sima Horia helyettes miniszterelnök irányításával folytatja tevékenységét.

Antonescu tábornok távirata Göring tábornokhoz

Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion tábornok-miniszterelnök, államvezető a következő táviratot küldte Göring Hermann birodalmi tábornoknak:
„Excellenciás Uram! Amikor népiünk és ifjúságunk olyannyi áldozatából új Románia

születik, igaz baráti és bajtársias szeretettel köszöntöm a Birodalom dicsőséges marsallját annak a hálának és feltétlen együttérző rokonszenvnek kifejezésével, melyet Hazája és Személye iránt érzek.

ION ANTONESCU“.

A német sajtó Románia új korszakáról

Berlinből jelentik: A német sajtó hatalmas kommentárok kíséretében közli az új román kormány névsorát és megemlékezik Romániának nemzeti légionárius államra történt átalakításáról.

A Berliner Börsenzeitung kiemeli a kormányt alakított és a hadsereg, valamint a légio közreműködésével ujjaferemti Romániát címmel ír nagyobb cikket.

A Berliner Nationalzeitung kiemeli a kormánylista közlése mellett, hogy a legionaristává vált román állam ezzel a ténnyel elismerte Corneliu Zelea Codreanu magasrendű elküldetését és az új államforma olyan belső helyzetet teremt, amely Antonescu tábornok vezetése mellett Codreanu elveinek megvalósulása. Hatalmas áldozatokat hoztak a legionárius Románia előkészítői, de

most a legteljesebb nyugalomban kezdenek hozzá az építő munkához.

Antonescu kormányának tagjai szakférfiak, akiket a régi pártpolitikában való részvétel nem kompromittált és

akik tulajdonképpen élvezik a vaskorda bizalmát.

Az újság még beszámol bucarestii tudósításban arról a melegen ártéztett fogadatról, mely a határtól Bucurestiiig kísérete a száműzetésből hazatért Elena anyakirálynét.

A Deutsche Allgemeine Zeitung bucarestii tudósítójának Fritz Goldwingnak tollából közli, hogy vasárnap reggel milyen impozáns tömegmegnyilvánulás mutatkozott meg a királyi család, Antonescu tábornok és az új államrendszer mellett. „Semmi nem adja jobb jellemzőjét és méltóságát a Romániában végbement átalakításnak, — írja a német lap bucarestii tudósítója, — mint az a látvány, amely vasárnap reggel a néző elé tárult Bucurestiben. Megmutatkozott az a mély miszticizmus, amely a legiona-

rista mozgalom főjellemevonása és az is kiviláglott mindenből, hogy

a vaskorda nemcsak egy mozgalom az államban, hanem vezetője, Horia Sima révén, ténylegesen résztvesz az állam vezetésében.

Leírhatatlan lelkesedés övezi egész Romániában a vaskorda mozgalomát és legendászerű feletkintés veszi körül annak vértanuhalált halt vezérének és megalapítójának, Kapitány: Zelea Corneliu Codreanu, akinek fényképe mindenütt látható. Mély és komoly szemei még a fényképről is megmutatják azt a szuggesztív és fanatikus erőt, amely ezt a földműves ruhába öltözött apostolt életében az ország vezetésére kijelölte. A térdepelő tömeg, az áhitatban földreborult tíz és százazrek egyöntetű kifejezése volt mindannak, amit ma Romániában egyetlen szóval kifejeztek: hogy nacionalista és legionárius rendszer építi új-já és acélozza meg ezt a nemzetet Európa délkeletén.

A B. Z. am Mittag főként azt a tényt emeli ki, hogy Antonescu tábornoknak, a kiváló katonának és hősnak utasításai nyomán, a román hadsereget tökéletesen újjaszervezték.

ISTENTISZTELET A BUDAPESTI ROMÁN KÖVETSEGEN

Budapestről jelentik: A budapesti román követ-ségen vasárnap ünnepélyes Te Deumot tartottak, melyen Crutescu budapesti román követ vezetésével az egész követség és konzulátus személyzete résztvettek. Ott voltak azonkívül a Budapesten tárgyaló vegyes bizottság román tagjai: Pop Valer meghatalmazott miniszter főmegbízott, Stan mara-marosi püspök, Macovei Victor, balászfalvai gör. katólikus püspök vikárius, Augustin Calian, és még mások. Az istentisztelet végeztével, a jelenlévők térdenállva hallgatták végig Antonescu Ion állam-vezetőnek az országhoz intézett felhívását, majd az ünnepség a román himnusz hangjaival ért véget.

Az angol tengeri támpontok átadása

Newyorkból jelentik: A német távirati iroda közli: A Terranovaon levő Sant Johnsa Greenslade ellentengernagy vezetésével a Saint Louis amerikai gőzös fedelzetén tengerészeti küldöttség érkezett. A bizottság tagjai megvizsgálják a terepet, hogy az Anglia által átadni szándékozott területen mely helyek alkalmasok tengerészeti és légi támpontok létesítésére. (Rador)

— Hitler kihallgatáson fogadta Olaszafrika miniszterét. Berlinből jelentik: Ribbentrop külügyminiszter jelenlétében Hitler német birodalmi vezér kedden délután 15 óra 10 perckor az új kancellári palotában kihallgatáson fogadta Teruzait, Olaszafrika miniszterét. A minisztert a kihallgatásról való távozásakor lelkesen megéljeneztek. (Rador.)

— Tüntetések Algírban és Nizzában. Genfől jelentik: A DNB közli, hogy a Figaro című lap híradása szerint az elmúlt héten Algírban nagyszabású antiszemita tüntetések voltak. A zsidó üzletek kiskakait betörték. Hasonló kilengésekre került sor az elmúlt hét péntekjén Nizzában is. (Rador)

— A síretekintés — lefejezte a vonat. Bucurestiből jelentik: A maga nemében szinte egyedülálló módon vetett véget életének Jybege Dumitru 49 éves munkás. Az életunt ember a Dealul Spirei vasútállomáson egy indulásra kész szerelvény mögött elrejtőzött, majd közvetlenül a vonat indulása előtt, anélkül, hogy bárki is észrevette volna, fejét a síre fektette. Néhány pillanattal később az öngyilkost a kerekék lefejezték. Vizsgálat indult annak megállapítására, hogy a munkást mi készítette tette elkövetésére.

— Helyreállt a német—spanyol távbeszélő összeköttetés. Madridból jelentik: Négy esztendő szünet után hétfőn történt meg az első telefonbeszélgetés Berlin és Madrid között. Ezzel a spanyol polgárháború következtében német—spanyol távbeszélő összeköttetés ismét helyreállt.

— Mária királyné szobrát Lugoson állították fel. A Magyarországnak átengedett erdélyi területek kiürítésével kapcsolatban leszerelték és elszállították Mária királyné nagyvadász és Lucaci Vasile lelkész szatmári szobrát is. Minkét szoborművet Lugosra szállították és az ottani prefekturán helyezték el. Mária királyné szobrát Lugoson a városháza előtti téren állítják fel, s Lugos egyik terét fogja díszíteni Lucaci Vasile lelkész szobra is.

— Iskolai beiratás. A Temesvár-Józsefvárosi római katolikus elemi fiúiskolába a beiratás szeptember 20—30 napig lesznek. Az első osztályba iratkozó tanulóknak anyakönyvi kivonat, keresetlevelet és oltási bizonyítványt kell magukkal hozniuk.

— Mibe került a királyi palota előtti tér rendezése. A különböző vizsgáló bizottságok kinevezésével kapcsolatban az Unversul érdekes részletek között az elmúlt renszer gazdálkodásáról. A fővárosi központi városházán is nagyszabású tisztogató munka indult meg és tíz évre visszamenőleg különböző bizottságok vizsgálják felül a város gazdálkodását. Többek között felfüggesztették a városrendezési terv végrehajtását és külön bizottságot küldtek ki a hivatalos célokra tekintet kisaajátások felülvizsgálására. Ennek során felülvizsgálják azokat a kisaajátásokat is, amelyek a királyi palota környékén hajtottak végre. Az Unversul szerint a királyi palota környékén lebontott épületekért 761 millió 56.250 le fizettek már ki, míg 8 millió 640.810 leit a város tulajdonosok még nem kaptak meg. Vannak azonban még le nem bontott épületek, amelyeknek a megváltási árát bírói ítélettel megállapították ugyan, de még nem fizették ki. Ez a tétel 50 millió leit tesz ki. A Stirbey Voda sugárút megnyitására maga a főváros előirányzott 125 millió le, lebontandó épületek megváltására. A palota előtti téren több más épületet is lebontásra ítélt városrendezési terv és ezeknek az értéke 450 millió le. Összesen tehát majdnem másfél millió leibe került volna a királyi palota előtti tér teljes kiképzése. Az Unversul szerint sok kisaajátás titokzatos összeköttetések segítségével értént és a megváltási árakat is nem egy esetben a valódi értéken jóval túlmenően állapították meg.

— A német telepítési akció és a sokgyermes családok. A balti-államok túlnyomórésztben orosz lakosai után a Birodalomhoz csatolt keleti tartományokba, mindenképpen a Wartha vidékre német paraszteszadokat telepítettek le, még pedig keresztszámban 2500 balti és 12.500 olahnyiai meg galiciai német családot. Minthogy neknek a vidékeknek egykori német telepesei közt régtől fogva közismerten nagy volt a gyermekbőség, s átlag öt tagból áll egy-egy család, körülbelül 75.000 német telepesről van szó. Hozzávetőlegesen ennyi beszarabiai németet telepítenek meg le. Ezenkívül 30.000 visszavándorlót árnak Cholm-Lublinból. Ezek magában véve is légt tekintélyes számok, nem szabad azonban elejteni, hogy a tulajdonképpeni telepítésre majd csak a háború befejezése után kerül sor, mikor az eddigi telepítések alkalmával szerzett apaszlatokat teljes mértékben érvényesítik.

— Strauss Richard két új operája. Alig kézült a Strauss Richard „Danae” című új dalműve, a hetvenhat éves komponista máris új alkotáshoz fogott. Mostanában egy deris hangulatú, egyfelvonásos operán dolgozik, amely a költészet és zene testvéri viszonyáról szól.

— A volt uralkodó négy és félkilós aranyjogarat az államkincstár aranyfedezetének gyarapítására használják föl. Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion tábornok-miniszterelnök, államvezető, elrendelte, hogy az a 4 kiló 40 deka súlyú arany-jogar, amely a volt uralkodó volt, a Banca Nationalánál az államkincstár aranyfedezetének kiegészítésére szorgálgjon. (Rador)

— Hóvíhar és áradások az Alpokban. Grenobleból jelentik: Az Alpokban az áradások és a hóvíharok, valamint sziklásuszamlások következtében egész területek kerültek víz alá. Falvak és városok között megszakadt a villanyösszeköttetés, a vasútvonalakon felhalmozott tüzelő- és épületanyagot elsodorta az ár, lakoházak dőltek romba és az állatállomány nagy része elpusztult. Az emberáldozatok számát még nem lehetett megállapítani, de annyi tény, hogy ez az elemi csapás méreteiben felülmúlja az 1937 évi áradás szörnyű pusztításait. A kár eddigi megállapítás szerint többmillió frankra rug.

— A vallásügyi és szepmüvészeti minisztérium fogadóórál. Bucurestiből jelentik: Vlad Dumitrescu, a nemzetnevelési, vallás és szepmüvészeti minisztérium államtitkára, naponta 12—13 óra közt fogad a vallás- és szepmüvészeti ügyeket érintő kérdésekben. (Rador)

Az iskola a népé

Részletet közlünk Márton Áron erdélyi püspök egyik beszédéből, amelynek külön időszereplését ad az a tény, hogy a kiváló népapolót, mint az itt-élt magyarság kimagasló szellemi vezére, legutóbb is lelkes szavakban méltatta a hitvallásos tanítványok jelentőségét és személyes példájával is népe iránti törhetetlen hűségéről és odaadásáról tesz bizonyosságot.

Ha középiskoláink növendékeit a szülők foglalkozása és lakóhelye alapján osztályozzuk, tanulmányos megállapításhoz jutunk. Ezek az iskolák városokban vannak, ahol régebb egy népes, tehető és felfelé törő középosztály, iparos és kereskedőréteg gondoskodott az intézetek benépesítéséről; s annak ellenére, hogy ez a réteg az utolsó évtizedek alatt fájdalmasan meggyérült és leszegényedett, a növendékek arányszáma nem tolongott el a fafa javára olyan mértékben, amint ezt várni lehetett volna.

Ez a körülmény végső következtetésében rányit a kérdés lényegére is, nevezetesen arra, hogy középiskoláinkba nem azok jutnak be elsősorban, akik tehetségesek és arra valók, hanem akik közel kapják s aránylag kevés költséggel megúszhatják; nem azok, akiknél igény a továbbtanulás, hanem akiknek a szülei bírnak; nem a legjobbak, akikkel öröm foglalkozni s akiket szellemi versenyekre és teherpróbákra lehet fogni, hanem akiket helyzetük utal be, elég sokszor tehetségükre való tekintet nélkül s akiket aztán a tanárnak kínos fagyó munkával kell kezelnie és — hogy a létszám és az összesített eredmény ne legyen még siralmasabb, — valósággal a hátán kell egyik osztályból a másikba vinnie, jobb meggyőződés ellenére.

Az ilyen anyag megöli a pedagógust, tehát az iskola felkelt és megműsíti a célt, amiért az intézmények vannak s amiért elődeink alapították és fenntartották. Lehet, hogy az adatok egyirányú beállításával túlzott hangsúlyt adtam a kérdésnek, de a lényeg igaz s tettem azért, hogy megapíntatottban emeljem ki feladatainkat.

A középiskola célja mindenütt az, egyrészt, hogy az általános műveltség elemeit és anyagát közvetítse, másrészt, hogy a felsőbb tanulmányokra, a szellemi vezetésre és magasabb szellemi munkára alkalmasokat a népi közösség számára kiválassza. Egy nép többségi helyzetben elbírná a bizonyítványokkal és diplomákkal ellátott középiskolák nagyobb tömegét is. Az önműködő előrejutás és a protekció alkalmazása rövidzárakat idézhet elő ott is; a középiskolák, mint a farradt, rozsett olaj, megdughatják az állami és társadalmi gépezet csapágyait és kényesebb részeit, de a hatalmas szervezett járataiban és munkahelyein szét is szóródhatnak, egészségesen is szétosztatók s a nagy belső erő, ha jól irányított, legyőzi az üzemmazavartokat. Kisebbségi sorsban azonban a középiskolák rászabadításra a vezető helyekre nemzeti veszedelmet jelent. A mi fiainkban minden pályán és foglalkozásban kemény versenyt kell megállniuk, az előnyökbe beleszületettek és kiváltságoltak tömegével kell felvenniük a harcot, hogy a maguk számára a helyet kiverkedjék és megtartsák; és ezenkívül: mindenkinek, ainek végzettsége van, közösségi munkát is kell vállalnia, kisebb, vagy nagyobb körben, politikai, társadalmi, gazdasági, népjóléti vagy egyházi téren vezetőknek kell lennie. Mind a két igény tehát egyaránt azt sürgeti, hogy felkutatjuk, kiválasszuk és terverzert gondozásba azokat vegyük, akikben a legtöbb tehetség mutatkozik.

A tehetség egymagában természetesen nem elég; hogy a feladatokra alkalmas legyen, párosulnia kell jellemmel, munkakészséggel, a hivatás szeretetével és eleven közösségi tudattal. Iskoláink hivatása, hogy a gondjaira bízott gyermekeket így neveljék, az irányítás azonban a mi feladatunk lévén, tőlünk is függ, hogy legalább

részben olyan anyagot kapjanak, amelyik elbírná és kamatos kamattal visszafizeti a reá fordított munkát és áldozatot. Ezért az érettségij létesítésénél ezt a szempontot is figyelembe kell venni. S menjünk el tovább is, — hiszen vannak lelkesítő példák, — teherbírásmunk és áldozatkészség utolsó határáig, létesítsünk iskoláinkban és intézeteinkben a legtehetségesebb s legjobb gyermekek — és csakis azok! — részére annyi kedvezményes helyet, hogy elégséges számban nevelhessünk olyan férfiakat, akik az életben rájuk váró harcot győzelmesen meg tudják harcolni; s tudnak, mert bővebben vannak az erőnek, nemcsak önmagukért, hanem másokért is dolgozni; és képesek lesznek életünk szekerét, összes drága ráhozányával együtt, továbbmenteni a jövő számára, egyetlen pontot is, ahol lábukat még megtehetik.

KÖZGAZDASÁG

Másfélmilliárd hitelt adnak a petróleumvállalatok a nemzetgazdasági minisztériumnak

45 napos fizetési haladék évi 3 százalékos kamatozással

A petróleumvállalatok eddig a berakodás napján megkapták az exportgabona ellenértékét. A fizetést a Fizetési és Törlesztési Pénztár teljesítette, amelyen keresztül bonyolódik le a nemzetgazdasági külkereskedelm pénzügyi része. Ez voltaképpen clearing-pénztár és a kompenzációt végzi, míg az exportőrökkel szemben a fizetéseket teljesíti. A petróleumvállalatok egyezményt kötöttek a nemzetgazdasági minisztériummal,

hogy a jövőben a Fizetési és Törlesztési Pénztár a petróleum berakodásától számított 45 nap múlva teljesíti a fizetést, viszont a vállalatok ezidőre 3 százalékos évi kamatot kapnak. Ezzel a kamattal az állam kárpótolni akarja a vállalatokat azért, mert előre beruháznak fogyasztási adókban, export illetékben jelentős összegeket, valamint a bankoknak maguk is kamatot térítenek az igénybevett kölcsönök után.

Az AEG a prágai őszi mintavásáron

Az AEG a szeptemberi prágai őszi mintavásáron szintén résztvett és kiállítása főleg háztartási és fűtő cikkekből állott, úgymint három állványú tűzhely, az úgynevezett fumulucis 1000—2000 Wolt áramfejlesztéssel, valamint világító tűzhely 5000 Wolt áramfejlesztéssel, zománczott tűzhely stb. Gyorsfűző is volt 0.5 litertől 1.5 liter tartalomig. Modern újdonság az elektromos forrasztóvas kis és nagy kivitelben. Külön készülék az, amely bevarrandó harisnyákra töve azokat belülről megvilágítja és a bevarrást nagyban elősegíti. A motor-osztályon látható a Geal, könnyű fém-elektromos és egy teljes mezőgazdasági motorszereplény, amelynek az indító és a biztosító stb. egy kicsiba van beépítve. A magas feszültségű sugárzó gépek közül az S. 700 testsugárzóra használatik és sokféle betegség kezelésénél nyer alkalmazást, továbbá az egészséges és barna testbőrrel is nagy szerepet játszik. Az elektromos szerszámok osztályában lehet látni a fűrőgépeket a legkisebbtől a legnagyobbig (3.5 mm-től 23 mm-ig acélnál és 50 mm átmérőjű puhaánál), továbbá ott van egy elektromos csavarhúzó és két pléhháló, amelyek egyed-, vagy kétfázisú áramhoz kapcsolhatók. Az asztali fűrőgépek az iparos és kézműves legjobb segítő társai. Asztali köszörűgépek és simító gépek, valamint szignáló szerkezetek is láthatók a kiállításon. Vannak ezenkívül AEG motorbiztosító, indító és különféle más fontos szerkezetek, amelyek élénk érdeklődést váltanak ki.

Vajzsora

dühöng Temesvárott. A vajkészítő szövetkezetek minduntalan emelik a vaj árát. Tavaly ilyenkor egy kilo vaj Temesvárott meg nyolcvan leibe került, tegnapelőtt meg százötven lei volt, tegnap óta pedig már százhatvan lei. Egy esztendő óta a vaj ára tehát éppen a kétszeresére emelkedett. A vaját hónapok előtt feloldották a maximális alól és az lett a következménye, hogy a vajkészítők mindegyre feljebb és feljebb léptek az árak latorjáján. Mégis helyén való lenne, ha a hatóságok erélyes kézzel véget vetnének ennek az intézkedésnek. Maximálni kell a vaját is. Azonban máris meggyezzezzük, hogy nem elég a maximálás, hanem gondoskodni kell róla, hogy a hatóságilag megállapított árakat be is tartásák. A zsirt is maximálták, de nincsen hentes, aki maximális áron adja a zsirt. A hatóságok pedig nem koppintanak az ilyeneknek a körmére. Így aztán elbizzak magukat és a maximális illuzióriussá válik. A drágaság napról-napra fokozódik és éppen ezért szükséges, hogy az illetékes hatóságok fokozott figyelemmel legyenek a közönség életérdekei iránt.

— A finom szövetekben esett a termelés. A szövőipar nyersanyaghiány miatt csökkent kapacitással dolgozik. Különösen külföldi fonalak hiányoznak és így a finomabb kivitelű szövetekben erősen hanyatlott a termelés. Az üzletekben ennek dacára jelentékeny készletek vannak és az árak tartottak.

— Az év első hét hónapjában csökkent a gabonaexport. A gabonaexportőrök szindikátusa statisztikát készített az idei esztendő első hét hónapjának kiviteléről. Eszerint ebben az időszakban 940 ezer tonna gabona került kivitelre, míg 1839 megfelelő időszakában 1,167,000 tonna volt a kivitt. Így tehát körülbelül 220 ezer tonnával csökkent az export. aminek az az oka, hogy egyes cikkekben csökkent a termelés. Az árak emelkedése folytán a kivitt árak értéke nem csökkent.

(=) Bársági gabonárák. A barsági gabonapiacra az árak a következők: búza 750, tengeri 640, zab 500, takarmányárpa 530, sörárpa 610 lei százkilónként. A kamillatea kilója 80 és a fodormenta kilója 85 lei.

Gyökeres változás a két Amerika külkereskedelmében

Newyorki jelentés szerint az Unio kereskedelmi államtitkársága a háború első kilenc hónapjának külkereskedelmi mérlegét összeállítva, rámutat arra a lényeges eltolódásra, amely északamerikai és a latin-amerikai államok kereskedelmi kapcsolatában beállott. Délamerika importjának 18 százalékát az USA-ból szerezte be és ez eddig rekorderedmény, mivel az Unio csak kis részben fedezte eddig Latin-Amerika szükségletét. Kisebb az eltolódás Észak-Amerikának a déli államokban történt vásárlásainál, mivel az Unio összehozatalának 23 százalékát fedezte a déli államokból, míg a korábbi periódusban 22 százalékot. Amíg a külkereskedelmi mérleg a dél-amerikai államok javára aktív, a fizetési mérleg erősen szenved egyenleget mutat. Az Egyesült Államok Latin-Amerikának ugyanis a háború első kilenc hónapjában 555 millió dollár értékben adtak el, de csak 459 millió dollárért vásároltak.

— A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): 107 százalék felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 48.13—49.58, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 873.54—899.78. Devizák 38 százalékos felárral: angol font 567.87—584.91, svájci frank 32.15—32.78, francia frank 3.24—3.31, máрка 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27 (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül), török líra 82.92—92.

— Nem kell származási bizonyítvány a Romániába menő olasz árukhoz. Rómából jelentik: A pénzügyminisztérium hivatalos közleményt adott ki, amely szerint megszüntetik a Romániába irányuló árukkal szemben tanúsított ellenőrzést olyképpen, hogy a számlák és származási bizonylatok részére szükséglet láttározás feleslegessé válik.

— Német-magyar megállapodás a magyarországi kőolajtermelés ügyében. Berlinből jelentik: A Süd-Ost Echo egyik legutóbbi számában Berlinből a következőket jelenti: Szeptember 3-án a magyar kereskedelmiügyi minisztériumban a magyar kormány és a Winterhall Koncern között egyezményt írtak alá, amelynek értelmében a Winterhall érdeklenség jogot nyer arra, hogy Magyarország egész délkeleti részén, a Dunától a román-jugoszláv határig bezárólag petróleumot termelhesse ki. A magyar kormány haszonrészesezés címén a kitermelt kőolaj egy bizonyos százalékát kapja. (Capitala).

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATAI

Szerdán, szeptember 18-án a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban az Alba Iulia uccában levő Kun gyógyszerár.

Gyárvárosban a Traian téren levő Kigyó gyógyszerár.

Erdészétvárosban a Miron Costin ucca sarkán levő Merkle gyógyszerár.

Józsefvárosban a Preyer uccában levő Ungváry gyógyszerár.

Mehalában a Corvin gyógyszerár és Újkisbánya Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

SPORTSESEMÉNYEK

Összeállították az A és B válogatott csapatokat

Bizottság állítja össze a csapatokat

A háromtagú válogató bizottság, amelynek tagjai Iuga Liviu dr., Bucur Barsu és Denis Xifandó, összeállította a jogoszláv válogatottak elleni mérkőzésre. Az A. válogatottban a következő játékosok szerepelnek: David (Pavlovi), Sfera, Lengheriu, Slivat), Vintila, Rasinaru, Moldoveanu (Lupas, Ma-

rienut), Bindea, Ploesteanu, Humis, Cociuban II., Bogdan, Gica Popescu.

A B. válogatott tagjai: P. Radulescu (Justin, Ionescu), Duce, Petrescu, (Negrescu), Siclovan, (Simatoc), Angelache, Brandabura, (Constantinescu Grecu), Ene, Mihailescu, Bonatiu (Berbeaca), Dan Gavrilcsu, Iordache (Stoian).

A Chinezul csapata vasárnap a resicai munkások együttesével mérkőzik

A lila-kék együttes vasárnap délután a resicai munkáscsapattal játszik B-liga bajnoki mérkőzést. A resicai csapat városunkban még nem játszott bajnokit és ezért játéka iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A resicaiak ezenkívül különvonatot indítottak vasárnap Temosvárra, amely a munkáscsapat híveit hozza és így előreláthatólag nagyszámú közönség nézi végig a mérkőzést. A Chinezul vezetősége a vasárnapi játék tapasztalatai alapján elhatározta, hogy a csapatot vasárnapra új játékosokkal megerősíti és ezért ezen a héten számos új játékost leigazol.

Németország legyőzte Szlovákia csapatát

A német válogatott csapat vasárnap Szlovákia válogatottjával mérte össze erejét és azt csak elkeseredett küzdelem után bírta legyőzni. A szlovák együttes váratlanul erős ellenállást fejtett ki, amire a német csapat nem számított. Az egyetlen gólt Durek szerezte.

Sporthírek mindentelől

★

A magyar bajnokság eredményei. Újpest—Gamma 4:3, Ferencváros—Törökvis 6:3, Szolnoki MÁV—Elektromos 2:1, Tokod—Szeged 3:1, WMFC—BSZKRT 3:3, Kispeszt—SBTC 6:1, Haladás—DIMÁVAG 3:3.

TRÓNUSDÖNTŐ BALETT-CIPŐ

HÍRLAP ere...ti regénye.

Írta: KUN-BAN ANDRIS

83

A király figyelmesen hallgatta az előadást, majd megjegyezte:

— Az én nézetem szerint a forradalom megelőzésére valóban igen hatásos eszköz a kancsuka.

Mindenki csodálkozással tekintett a királyra. Az orosz pillantásában diadalmos sugár villant fel.

Lajos király azonban rövid szünet után folytatta szavait:

— De még hathatósabb minden forradalom ellen a nép iránti szeretet és jószág.

Louberel márkai francia ügyvivő, aki hazájának állandó forradalmi mozgolódásaira való tekintettel nem nyilatkozott arra vonatkozólag, hogy Franciaországban mivel lehetne a forradalomnak egyszersmindenkora véget vetni, lelkesedéssel mondotta:

— Valóban a szeretet és a jószág az uralkodó részéről záloga annak, hogy a nép nem tör ki forradalomban.

Alba Rodriguez Alvarez herceg spanyol megbízott megállapította:

— Bizonyos, hogy Bajorországban nem lesz forradalom és nyugodtan nézhet a most beköszöntött újszentesdők bekövetkező napjai elébe.

Alba herceg szaval mindenkire megnyugtató hatást tettek.

A hangulat, amely eddig nem akart felmelegedni, most egyszerre felpezsdült. Vidáman ünnepeltük meg újév napját.

Es mégis aggodalommal kértem: mit hoz az új év?

Békés lesz-e az 1848-iki év? Viharfelhők gomolyognak az égen. Vajon heresztilfurakodik-e a fellegeken a békességet ígérő napsugár, vagy pedig a komor felhők közül villámlástól és mennydörgéstől kísérve kitér a zivatar?

Dobra újból játszani fog. Dobra a Ploesti FC válogatott középfedezete már régebbi idő óta sérült és nem vehetett részt csapatának mérkőzésein. Közben felutazott Eudapestre, ahol a gondos orvosi kezelés következtében hamarosan felgyógyult. Ma már teljesen rendbejött és így a legközelebbi bajnoki mérkőzésen játszani is fog.

Mozik

A német film nagymesterének ünneplése

Froelich Karl tanár úgyszólván egész életét a filmnek szentelte. Átélté ennek az új művészetnek a csodálatos fejlődését és egyike azon keveseknek, akik még mindig új utakat törnek a német film számára. A birodalmi vezér a német film érdekében kifejtett munkásságáért a tanári címet adományozta neki. Froelich Karl tanár a sikerekben gazdag filmalkotók közé tartozik. Művei ismételtan elnyerték a nemzeti filmdíjat és érdemei elismerésül másfél év előtt a birodalmi filmkamara elnöke lett. Mint kezdő, amikor még a filmgyártás gyermekeipőben járt. Messter Oszkarnál dolgozott, akinek a német filmipar az első alapvető tanítványokat köszönheti. Ott tanulta meg a filmtéchnikát. Froelich volt az első filmriporter, aki az eseményeket filmezte 1908-ban.

A világháborúban, mint pilóta a nagyvezérkar szolgálatába állította egyszerű technikai ismereteit. A világháború befejezése után az igazi filmművészethez pártolt és a néma filmek korában a Heny Porten filmeket készítette. Nagy sikerei mégis csak a hangosfilmmel kezdődtek. Egész filmsorozat igazolja, hogy mennyire felismerte a hangosfilm által nyújtott művészi lehetőségeket. Elsőnek hirdette, hogy a képnek, hangnak és beszédnek, színészi és technikai képességeknek együtt kell hatniuk, mert a film csak így képezhet művészi egészet. Mint rendező számos filmben valóította meg művészi elképzeléseit a legnagyobb sikerrel. Egész élete egyesíti a romantikát a józan tárgyilagossággal. Legnagyobb szórakozása a munka és hatvanötödik születésnapját szeptember 5-én is úgy ünnepelte, hogy legújabb filmjein dolgozott.

MOZIK MŰSORA:

Szerda, szeptember 18.

APOLLÓ: A szökevény (angol film).
CAPITOL: A boldogság országa (francia film).
COESO: Nyugat és kelet harca (francia film).
SCALA: Ferdinand, a bika (francia film).

90.

München, 1848. júniár 18.

Ma besúgták nekem, hogy Wallerstein herceg kormányát Lola-kormányának nevezik. Azt mondják, hogy ennek a kormányak azért kellett megszületnie, hogy megszavazza az én bajor honosításomat és hogy fontos országos ügyekben az én véleményem alapján haladjon.

Gyűléseken, összejöveteleken és főleg az újságokban ismét támadják a kormányt. És a kormány nyál kapcsolatosan támadnak engem és rajtam keresztül támadják a királyt.

A nép haragszik a kormányra és haragszik a királyra. És én vagyok a bűnbak. Engem szidnak, engem ócsárolnak, engem átkoznak.

A király kijelentette, hogy felújítja azt a régebbi rendeletet, amely szerint az én személyemről a sajtó nem írhat semmit és nem bírálhatja tetteimet.

— Ne tegye ezt, felséged, — kértem — ha nem tiltja meg nekik a támadásokat, akkor előbb-utóbb maguktól beleünnak azokba.

— Lehet, hogy úgy van, — válaszolta a király. Azonban kár volt elmézőnek lenni a lapokkal szemben. Bizony nem úntak bele a támadásokba, sőt egyre ádázabb módon folytatják azokat. Most már sajnálom, hogy lebeszéltem öfenségét a tilalmi rendelet felújításáról. Azt viszont röstelem, hogy utóag kérjem arra.

Igy aztán az ellenem való kirohanások nemcsak további tartanak, hanem egyre vakmerőbbek lesznek. Bármely minisztérium, bármely hatóság bocsát ki valami rendeletet, amely a népek nincsen inyére, az újságírók nyomban gyilkoló méregbe mártják a tollukat és nekem rontanak. Olyan alvával jelzőkkel illetnek, amelyeket itt leírni szégyenlek.

Nemcsak cikkeken foglalkoznak velem, hanem rajzokban is. A lapok olyan karrikatúrákat és képeket hoznak forgalomba, amelyek női becsületemre bántók. Ezeket a karrikatúrákat ezrével terjesztik és mindegyiket elküldik postán nekem is. Így akarnak kedveskedni.

Az egyik karrikatúra címe. Az új Ariadne. Ezen a képen engem, mint Ariadne istennőt ábrázol a rajzoló. Minden ruhám egy keskeny fátvól, amely elég átlátszóan a csipőmet fogja körül. Egyik kezemben orosz agaramat vezetem, a másik kezemben

lovagló pálcámat tartom. A rajz alatti szöveg azt mondja, hogy ezzel a lovagló pálcával verem meg azokat a minisztereket és politikusokat, akik vonakodnak nekem engedelmessé válni.

Egy másik torzkép, mint macskát ábrázolnak engem. Körülöttem egerek ugrálnak és arcuk egy-egy ismert miniszter arca. Vágyon nézek az egerekre, miközben az egyiket, amelynek már csak a két hátsó lába és a farkincája látszik, magamba gyömöszölöm.

A királynő megtudta, hogy Kaulbach Vilmos, a híres festő, engem varázslónőnek fest. A képen teljesen meztelen vagyok és a testem köré óriás kígyó csavarodik. Jobb kezemben méregpoharat tartok.

A király első felindulásában képen lojogott. Öfélése dühösen kirántotta a művész kezéből a festékes palettát és az esetet és mindkettőt a földre dobta és megtaposta.

— Várjon csak, Kaulbach, — kiáltotta a király, — majd megtáncoltatja magát Lola.

A király ezzel elrohant hozzám a Barer utcába és mindent elmondott. Éktelen haragra gerjedtem és kijelentettem:

— Hát ha felséged megígérte annak mázolóknak, hogy megtáncoltatom, akkor ne várjon hiába.

Ezzel úgy ahogy voltam, siettem Kaulbachhoz. Az előcsarnokban azonban magamhoz vettem lovagló korbácsomat ezzel a megjegyzéssel:

— Erre a táncoltatásnál okvetlenül szükségem lesz!

Elhatároztam, hogy a festőt megverem. A király utánam rohant és alig bírt a nyomomban haladni, úgy vágattam.

A műterem közelében vettem csak észre, hogy agaram utánam futott. Mászor a kutyát, ha valahová magammal viszem, pórizon szoktam vezetni. Az állat igen ragaszkodik hozzám és gyakran elkísér sétáimra. Azért lopózott most is utánam.

Nem törődtem azonban most Xixivel, így hívják az agaramat és berontottam a műterembe, ahol Kaulbach nyugodtan folytatta munkáját, mintha az iménti jelenet a királlyal nem is történt volna meg.

Ahogy azonban az ajtót kinyitottam, éktelen morgás fogadott.

(Folytatjuk.)

Sunner spanyol belügyminiszter hosszas tárgyalása Ribbentropmal

Spanyolország alkalmas pillanatban lépéseket tesz

Berlinből jelentik: A német sajtó hasábos cikkekben foglalkozik Fernando Sunner spanyol belügyminiszter látogatásával a birodalomban. A lapok megállapítják, hogy a fasizta Olaszország, a nemzeti szocialista Németország és a fallangista Spanyolország együtt folytatja harcát a nyugati demokráciák ellen az új európai rend felépítése érdekében.

A Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz kihangsúlyozza, hogy a spanyol belügyminiszter jelenléte Berlinben annyit jelent, hogy

a nacionalista Spanyolország lerázta az idegen igát és most újból arra a magaslatra kíván emelkedni, amely őt, mint elhatározó tényezőt Európában megilleti.

Németország és Olaszország Franco mellett harcoltak Spanyolország felszabadításáért, mert az volt az óhajuk, hogy úgy belpolitikai, mint külpolitikai tekintetben ez a nemzet egyensúlyba kerüljön. Az európai szolidaritás a két nagy tengelyhatalom mellett baráti, nélkülözhetetlen munkatársat talál Franco fallangista Spanyolországában, amely a kellő pillanatban megfelelő lépéseket tesz a tengelyhatalmak nagy célkitűzése érdekében. (Rador.)

Berlinből jelentik: A Vezér kedden fogadta az új kancellária palotájában Fernando Sunner spanyolország belügyminiszterét, akivel Ribbentrop külügyminiszter jelenlétében hosszasan beszélgetett. A spanyol államférfi érkezésekor és távozásakor a Vezér testőrgárdájának dísz-százada tisztelgett.

A lei bankjegyek beváltása a Magyarországhoz került területeken

Budapestről jelentik: A magyar kormány rendeletileg úgy intézkedett, hogy a felségjoga alá került erdélyi területeken a román lei bankjegyeket és érméket törvényes fizetési eszköznek kell elfogadni. A beváltási kulcs: 30 lei 1 pengő. A beváltáshoz egyetlen feltétel, hogy a lei-bankjegyek tulajdonosai a szobanforgó területeken lakó egyének, vagy jogi személyek legyenek. A lei bevitele egyelőre szigorúan tilos. A Banca Nationala függő ügyelek, ottléve követeléseinek behajtását a Magyar Nemzeti Bank intézi.

Katonai gyakorlatok Jugoszláviában

A NTI jelenti: Bulgáriában a különböző katonai gyakorlatokból mintegy 10.000 embert katonai gyakorlatra rendeltek be, amely 75 napig tart. (Rador.)

A szobranje rendkívüli ülése

Szófiából jelentik: A Szobranjét szeptember 20-ára rendkívüli ülésre összehívták. (Rador.)

Az USA legyverkezése

Clermont Ferrandból jelentik: A francia sajtó szerint az USA a világ első tengeri hatalma kíván lenni, ami abból is megmutatkozik, hogy a washingtoni tengernagyi hivatal 201 hadihajót rendelt és ugyanakkor 3028 tengeri repülőgépet vásárolt. (Rador.)

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Takarékoskodni kell a kenyérral

Október 1-től kezdve friss kenyeret nem szabad árusítani

Bucurestiből jelentik: Az ideai búzatermés tudvalevőleg gyenge volt, így tehát nagymértékben a fogyasztóktól függ, hogy a termés fedez-e majd a szükségleteket. Mindenki saját érdekében teszi tehát, ha idejében gondoskodik a pazarlás megakadályozásáról és teljes takarékoskosságot vezet be. A nemzetgazdasági minisztérium rendelkezése értelmében

október 1-től kezdve csak hideg kenyér hozható forgalomba, tehát friss kenyér nem árusítható.

Abban az esetben, ha a lakosság megfelelővéppen takarékoskodik majd, más újabb intézkedésekre nem lesz szükség. Senki se dobja el a kenyérmaradékokat és ne vásároljon nagyobb mennyiségű kenyeret, mint amennyi családja részére feltétlenül szükséges. A gazdaasszonyoknak valóságos missziójuk

van ebben a kérdésben és nekik kell nevelő hatással lenniük az egész ország lakossága érdekében a család tagjaira.

Magyarország területe és lakosainak száma

A Curentul közlése szerint a budapesti Nemzeti Újság különböző, az átadott Erdély részre vonatkozó adatokat ismertet a Magyar Távirati Iroda jelentése alapján. A Magyarországhoz visszacsatolt terület 42.591 négyzetkilométert tesz ki. Magyarország területe elérte ezáltal a 160.757 négyzetkilométer, lakosságának száma pedig 13 és fél millió. (Rador.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előrefizetendő

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ÁLLASKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szög 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piața Brătianu 3 Telefon: 28-10. II. kerületben: Popovici trafik, Piața Badea Cârțan 8. — Kardos trafik, Piața Traian (Szerb templom mellett). — Gross trafik, Calea Dorobanților 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piața Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piața Kúttl. — Nőgrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piața Dragalina 6. Telefon: 45-06. — Wittek trafik, Bulevardul Regle Carol 54. — Galgóczy trafik, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45-13.

ALKALMAZÁS

Jobb tisztá asszonyt bejárónőnek keresek. Cím Temesvár, IV., Bulev. Berthelet 3. ajtó 6. 1635

Ünálló főző, mindenre bejárónő azonnal felvétetik. Dentist M. Götzl J., Str. Paris 2. 1638

Üzleti szellemmel rendelkező, energikus, kiváló irodai erő 20-30.000 lei tőkével rentábilis üzlethez kerestetik. Leveleket életleírással egy telefon-szám és cím közlésével. „Macota” jelígre. 1673

ALLAST KERES

Egyedülálló középkorú intelligens özvegy asszony hávezetendő állást keres. Vidékre is megy. III., Str. Porumbescu 23/25 ajtó 3. 1676

LAKÁS

Modern komplett 2 szobás és 1 szobás garzon szuterén lakás októberi elsejére kiadó. Parketta, essztingeri edény és cserépkálya. Popovici dr., Belváros, Str. Eugen Savoya 9. 1653

Teljesen különbejáratú két bútorozott szoba, fürdőszobahasználattal kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 2655

ADÁS-VÉTEL

Speciáltrafik Temesvárott, legforgalmasabb helyen, családi okok miatt eladó. Biztos úri megélhetés. Szükséges tőke circa 400.000 lei. Bővebbet nyújt Jäger dr. ügyvédi iroda IV., Bulev. Carol 9. 2550

Megvételre keresünk egy garderozszerényt. Timis nyomda. Telefon: 25-18. 2654

Házhely 335 négyszögöl, olcsón eladó. III., Str. Scrobiste 23. (Kazinczy utca) hosszabbítás. 1674

Modern gyermekkocsi, majdnem teljesen új, eladó. Schwartz III., Bulev. Carol 29. 1672

Családi ház Újfreidorf XXIX. uca 35-ös szám alatt elsőd. Érdeklődni ugyanott. 1675

Nagyobb bérházat 7-9 százalék jövedelemmel megvételre keresek. Címeket „Kézpénz” jelígre a kiadóba kérek. 1324

Komplett keményfa fűháló jutányosan eladó. IV., Bulev. Carol 22. I. em. 6 ajtószám. 2543

Keresünk egy dinamót 30-50 H.P. és egy villanymotort 20-25 H.P. és hozzávaló vezeték megvételre kerestetik. Fratii Mészáros Bethausen. 1669

Jóforgalmú, üzemben lévő pékség házal együtt eladó, vagy nagyváradi, esetleg nagyszalontai pékséggel cserélem. Lipa 915. 2344

KÜLÖNFÉLE

Két iskolás fiút, 13-14 éveset, teljes ellátásra veszek. Minden iskolához közel. Khes I., Str. Braniste 1. I. em. 1666

Zsidótörvény következtében felszámolók figyelmébe! Román kereskedő 500 ezer leuel belépne és nevére átírna egy elismert biztos egzisztenciájú üzletet, vagy vállalatot. Megállapodás személyesen. Cím a kiadóban. 1677

Eleserlőnem temesvári házzal szamosújvári egyemeletes abszolút modern házamat, fent 4 szoba, összkomfortos, csukott és nyitott terrasz, lent előszoba, hall, szalón, mellékhelyiségek, csukott terrasz. Orvosnak különösen alkalmas. Eleserlőnem fűhaldas kertemet is. Képviselem Láng Lehel dr., Temesvár Duca uca 2. 1652

Kolozsvártól Str. Goldis 54 szám alatti belsőség, 960 m²-ől gyümölcsös, nagyszerű kilátással eleserlőhető megfelelő telekkel, vagy házzal Temesvárott, Szebenben, Brassóban, vagy Bucurestiben. Ispravnica Virginia, Arad, Str. Hotoran 36. 1665

Házikoszt finom, izletes tiszta ebédmenü kenyérral együtt személyenként 40 lei. Házon kívül is kapható. I., Str. Stf. Ion 7. földszint 10. (Irgalmasok mellett). 2551

Jó házi ebédkoszt privát háznál, hölgy részére, Mária közelében kerestetik. Telefon: 37-70. 2344

Eleserlőnem Tushádfürdőn levő négy egyenként 400 négyszögöl nagyságú telkemet a régi úton, villanyvilágítás, két szoba, konyha, élskamra, köépit-rény, más hasonló üdülőtelepen fekvő telekkel. Ispravnica Virginia, Arad, Str. Hotoran 36. 1666

Autobusz járathoz társ kerestetik, vagy eladó, ugyanott egy 24 személyes karosszéria eladó. Címeket a kiadóba kérek. 1663

Eleserlőnem 2 házamat és 1 külön ház, helvemet Magyarországon lévő ingatlanal, házzal, vagy földdel, érték 420 ezer lei. Cím a kiadóban. 1670

A Timisoarai Bank épületében modern 5 és 3 szobás lakás azonnalra, modern 3 szobás lakás november elsejére kiadó. Bővebbet a Timisoarai Bank házfelügyelőségénél.

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle lilomtelkrémet, lilom-tejszappant és lilompudert, hár om színben. Kapható kizárólag a

Városi gyógyszertárban

a „Fekete Sas” az Arany Szarvas épületében I., Piața I. C. Brătianu.